РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на труда и социалната политика
Агенция за качеството на социалните услуги

19.12.2024г.

X А-4/19.12.2024

Signed by:

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНИ ПЛАНОВИ ТЕМАТИЧНИ ПРОВЕРКИ ПО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНАТА УСЛУГА „АСИСТЕНТСКА ПОДКРЕПА“

София, 2024 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Резюме на извършената контролна дейност 3
II. Въведение 3
III. Анализ на данните 4
1. Обща информация 4
1.1. Териториално разпределение на услугата „Асистентска подкрепа“ 5
1.2. Установен административен адрес на услугата 6
2. Организация и управление на услугата 8
2.1. Организация на дейностите по предоставяне на услугата 9
2.2. Разработена документация за организиране на дейността в услугата 9
2.3. Финансово управление на услугата 11
2.3.1. Преходни остатъци 12
3. Квалификация и професионално развитие на служителите 16
3.1. Служители, осъществяващи дейността по администриране на услуга 17
3.2. Служители, осъществяващи дейността по предоставяне на услугата (асистенти) 21
3.3. Професионално развитие на служителите 25
4. Ефективност на услугата 26
4.1. Профил на потребителите 26
4.2. Дейности за подкрепа 33
4.3. Взаимоотношения потребители-служители и права на потребителите 34
IV. Изводи и препоръки 37
V. Приложения 39
Приложение №1 39

Списък на диаграмите

Диаграма 1. Териториално разпределение на услугата 6
Диаграма 2. Процентно разпределение на услугата 6
Диаграма 3. Администриране на услугата. 7
Диаграма 4. Наличие на задължителна документация. 10
Диаграма 5. Процент на усвояемост на средствата от общините за 2023 г. 12
Диаграма 6. Процентно разпределение на служителите администриращи услугата и служителите пряко предоставящи услугата. 17
Диаграма 7. Процентно разпределение на специализиран и неспециализиран персонал. 18
Диаграма 8. Процентно разпределение на назначените служители в зависимост от подхода, чрез който са назначени. 19
Диаграма 9. Съответствие на заплащането на служителите администриращи услугата съгласно Наредбата за заплащането. 21
Диаграма 10. Съответствие на заплащането на социалните асистенти съгласно Наредбата за заплащането. 23

Диаграма 11. Общини, в които е осигурена възможност за придвижване на социалните асистенти. 25
Диаграма 12. Провеждани обучения на служители 25
Диаграма 13. Провеждани супервизии на служители 25
Диаграма 14. Профил на потребителите според целевата група. 27
Диаграма 15. Процентно разпределение на общини и потребители според организирането на дейностите за подкрепа. 32
Диаграма 16. Процентно съотношение на броя на общините с извършвани и неизвършвани проверки в домовете на потребителите. 35
Диаграма 17. Механизми за проучване на удовлетвореността на потребителите от услугата. 36
Диаграма 18. Разработена процедура за жалби и сигнали. 37

Списък на таблиците

Таблица 1. Териториално разпределение на функциониращата социална услуга "Асистентска подкрепа" по райони на планиране. 5
Таблица 2. Подход за администриране на услугата "Асистентска подкрепа". 19
Таблица 3. Данни за продължителността на работното време на социалните асистенти. ... 22
Таблица 4. Заетост на услугата „Асистентска подкрепа“ според справка на АСП за периода 2022 г. – 2024 г. (към месец октомври 2024) 28
Таблица 5. Заетост на услугата „Асистентска подкрепа“ по райони на планиране за 2024 г. 28
Таблица 6. Приложение №1. 39

Използвани съкращения

АКСУ	Агенция за качеството на социалните услуги
АСП	Агенция за социално подпомагане
АП	Асистентска подкрепа
ЗСУ	Закон за социалните услуги
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ИПП	Индивидуален план за подкрепа
ИОП	Индивидуална оценка на потребностите
НКСУ	Наредба за качеството на социалните услуги
МДЕ	Мултидисциплинарен екип
ПОП	Предварителна оценка на потребностите
ППЗСУ	Правилник за прилагане на закона за социалните услуги
СУ	Социална услуга

I. Резюме на извършената контролна дейност

В изпълнение на функционалните задължения на Агенцията за качеството на социалните услуги (АКСУ), свързани с осъществяването на контрол по спазването на нормативно определените стандарти за качество на социалните услуги и критериите за тяхното изпълнение, защитата на правата на потребителите и целесъобразното разходване на държавни средства, в периода януари – ноември 2024 г. са извършени проверки по предоставянето на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ (АП).

Проверките са осъществени по предварително утвърден от изпълнителния директор на АКСУ план, свързан с начина на организиране и предоставяне на социалната услуга от лицензирани частни доставчици и общини и обхващащ трите групи стандарти за качество на социалните услуги:

- Организация и управление на услугата;
- Квалификация и професионално развитие на служителите, които осъществяват дейността по предоставянето на услугата;
- Ефективността на услугата с оглед на постигнатите резултати за лицата, които я ползват, в отговор на потребностите им.

Настоящият анализ съдържа резултатите от извършени 263 планови тематични проверки на социалната услуга АП, финансирана със средства от държавния бюджет, отговорни за предоставянето на която са общините от територията на страната.

През периода януари – ноември 2024 г. са проверени 261 общини, които самостоятелно са организирали дейностите, свързани с прякото предоставяне на социалната услуга и 2 общини, които са възложили предоставянето ѝ на частни доставчици (в община Казанлък и община Горна Оряховица управлението на услугата е възложено съответно на Сдружение „Бъдеще за децата“ и Сдружение „Алфа клуб“).

С цел подобряване качеството на предоставяне на социалната услуга, от страна на АКСУ е оказана писмена методическа подкрепа на 71 общини, а на 6 са наложени принудителни административни мерки чрез издаването на задължителни предписания за отстраняване на допуснатите несъответствия, ведно с дадени писмени методически насоки за прилагането на стандартите за качество.

II. Въведение

За първи път със Закона за социалните услуги е създаден ред за предоставяне на асистентска подкрепа за лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, както и за лица с увреждания, ако не ползват такава подкрепа по друг закон. Дефинирано е съдържанието на асистентската подкрепа, определени са функциите на асистента и на общините, когато услугата се финансира от държавния и общинския бюджет. Общините се задължават да организират предоставянето на асистентската подкрепа по начин, който да позволи комплексно предоставяне на различните видове социални услуги в домашна среда. Изрично е регламентирано, че социалната услуга „Асистентската подкрепа“ се предоставя в зависимост от личните нужди на лицата, като не се ограничава само до тяхната домашна среда, както и че насочването за ползване на асистентска подкрепа, която се финансира от държавния и общинския бюджет, се извършва само от общината, която предоставя услугата, независимо от групата потребители.

Асистентската подкрепа е специализирана социална услуга, която може да се предоставя самостоятелно или комплексно и включва подкрепа от асистент за:

- самообслужване;
- движение и придвижване;
- промяна и поддържане на позицията на тялото;
- изпълнение на ежедневни и домакински дейности;
- комуникация.

Целевата група на услугата са:

- лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, които нямат определена по съответния ред степен на намалена работоспособност;
- деца с трайни увреждания и пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ, които не ползват асистентска подкрепа, помощ за осигуряване на асистентска подкрепа или за които не се получава помощ за грижа в домашна среда по реда на друг закон.

Социалната услуга „Асистентска подкрепа“ се предоставя съгласно стандартите за качество и критериите за тяхното изпълнение, определени в Приложение № 24 към чл. 13 от Наредбата за качеството на социалните услуги (НКСУ). Услугата не се предоставя на лица, които са настанени в резидентна грижа, както и за периодите, през които се ползва заместваща грижа, целодневна грижа или по време на престой в лечебно заведение.

Общините, в качеството си на доставчици на социалната услуга, извършват насочване, администриране и управление на цялостната дейност по предоставяне на услугата при съобразяване с параметрите на осигуреното от държавния бюджет финансиране за съответната година, като финансовият стандарт е разчетен един асистент да обслужва средно трима потребители при 8 часов работен ден.

III. Анализ на данните

1. Обща информация

Анализът на резултатите от извършените планови тематични проверки по предоставяне на „Асистентска подкрепа“ е първият, изготвян след приемането на НКСУ. Поради липсата на предходни данни за прилагането на стандартите за качество на социалната услуга, в анализа не са включени сравнителни оценки, а фокусът е поставен върху установените по време на проверките резултати и текущото състояние на услугата.

В анализа се съдържа подробна информация за различните дейности, осъществявани при предоставянето на асистентска подкрепа от страна на доставчиците. Обхванат е цялостният процес на предоставяне и ползване на услугата, с описание на всички елементи, в т.ч.:

- Обща информация за услугата;
- Организация и управление на услугата;
- Квалификация и професионално развитие на служителите;
- Ефективност на услугата.

Анализът обхваща множество взаимосвързани аспекти, които изискват комплексен подход към изследването и интерпретацията на данните.

1.1. Териториално разпределение на услугата „Асистентска подкрепа“

Социалната услуга „Асистентска подкрепа“, финансирана със средства от държавния бюджет, функционира на територията на 263 общини. Единствено общините Ковачевци (област Перник) и Божурище (Софийска област) не предоставят тази социална услуга независимо, че анализите на потребностите на двете общини показват необходимостта от предоставянето на тази услуга и същата е планирана в Националната карта на социалните услуги.

В представената по-долу таблица са налични данни за функционирането на услугата във всяка област по райони за планиране. Данните илюстрират усилията за осигуряване на необходимата подкрепа за целевите групи, включващи хора с различни специфични потребности в цялата страна. В анализа са изследвани и други компоненти, като наличието на чакащи потребители, респективно трайно наличие на свободни места за потребители, генериране на преходни остатъци, дължащи се на неусвоени финансови средства, отпуснати от държавния бюджет и др. Тези фактори са от съществено значение за осигуряване на равномерно и ефективно разпределение на подкрепата в цялата страна. Посочените аспекти ще бъдат разгледани подробно в следващите точки на анализа.

Таблица 1. Териториално разпределение на функциониращата социална услуга "Асистентска подкрепа" по райони на планиране.

РАЙОН	ОБЛАСТ	БРОЙ УСЛУГИ “АСИСТЕНТСКА ПОДКРЕПА”
СЕВЕРОЗАПАДЕН	ВИДИН	11
	ВРАЦА	10
	МОНАТАНА	11
	ПЛЕВЕН	11
	ЛОВЕЧ	8
Общо		**51**
СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН	ВЕЛИКО ТЪРНОВО	10
	ГАБРОВО	4
	РУСЕ	8
	РАЗГРАД	7
	СИЛИСТРА	7
Общо		**36**
СЕВЕРОИЗТОЧЕН	ВАРНА	12
	ДОБРИЧ	8
	ТЪРГОВИЩЕ	5
	ШУМЕН	10
Общо		**35**
ЮГОИЗТОЧЕН	СТАРА ЗАГОРА	11
	СЛИВЕН	4
	ЯМБОЛ	5
	БУРГАС	13
Общо		**33**
ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН	ПАЗАРДЖИК	12
	ПЛОВДИВ	18
	СМОЛЯН	10
	ХАСКОВО	11
	КЪРДЖАЛИ	7
Общо		**58**
ЮГОЗАПАДЕН	СОФИЯ-ГРАД	1
	СОФИИЙСКА ОБЛАСТ	21
	КЮСТЕНДИЛ	9
	БЛАГОЕВГРАД	14
	ПЕРНИК	5

Общо		**50**

Диаграма 1. Териториално разпределение на услугата "Асистентска подкрепа" по райони на планиране.

Диаграма 2. Процентно разпределение на услугата „Асистентска подкрепа“ спрямо районите на планиране.

Важно е да се обърне внимание, че функциониращата социална услуга „Асистентска подкрепа“ по райони не отразява определената за услугата максимална заетост и реално заетите от потребителите места. Например, в област София-град социалната услуга АП е с определена максимална заетост 3 040 потребителя, от които по справка на Агенцията за социално подпомагане (АСП) към месец октомври 2024 г., със средна заетост от едва 640. Пример може да бъде даден и за някои областни центрове. В област Пловдив услугата е разкрита с капацитет за 2 653 потребители, от които реално заети са 2 172 (481 незаети). В област Варна максималният капацитет е за 1 128 потребители, като са заети 815 места (313 незаети), и т.н. Данните показват, че определената максимална заетост не отразява напълно реалната потребност от услугата. Това несъответствие става още по-ясно при анализа на преходните остатъци, наблюдавани в общините вследствие на предоставянето на услугата.

Според горецитираната справка на АСП, общият капацитет на услугата „Асистентска подкрепа“ за всички общини е 21 710 места, от които реално заети са 18 689. Това показва, че 86,1% от наличния капацитет е зает.

Важно е да се отбележи, че приетата през 2024 г. Национална карта на социалните услуги се очаква да въведе систематизирано планиране на социалните услуги на национално ниво и същевременно да даде възможност за осигуряване на минимален пакет от услуги на областно и общинско ниво, с цел подобряване на достъпа и покритието в цялата страна.

Очакванията са това ново планиране да даде възможност и за оптимално разпределение на асистентската подкрепа в различните региони, създавайки условия за социално включване на хората от уязвими групи и осигурявайки необходимия брой места за предоставяне на услуги на база реалните нужди на местно ниво.

1.2. Установен административен адрес на услугата

Адресът на управление/администриране на услугата АП се посочва в Заповедта за предварително одобрение на АСП и респективно в решенията на общинските съвети на съответната община. В хода на извършените тематични проверки са установени 19 общини, в които адресът, указан в заповедите на изпълнителния директор на АСП, не съответства на адреса, посочен в решенията на Общинските съвети. Това са общините:

Трявна, Благоевград, Твърдица, Монтана, Ситово, Симитли, Самуил, Антоново, Крумовград, Банско, Луковит, Раднево, Нова Загора, Петрич, Павел баня, Стамболийски, Сунгурларе, Аврен и Балчик.

Установените несъответствия подчертават необходимостта от по-задълбочено познаване на нормативната уредба при възникване на необходимост от промяна на адресите. Макар броят на общините с подобен проблем да е незначителен, такива случаи изискват внимание за гарантиране на прозрачност и ефективност в управлението на социалните услуги.

При анализа на данните, касаещи административното управление на услугата в различните общини, се наблюдават разнообразни подходи при организиране на дейностите по администриране и управлението на услугата, предвид факта, че тя се предоставя в зависимост от личните нужди на лицата, като не се ограничава само до тяхната домашна среда. Това предполага мобилност и гъвкавост на административните ресурси, което позволява на общините да подхождат по-адаптивно към организацията и управлението на услугата съобразно наличния си административен капацитет.

Данните от извършените проверки, показват следните възприети подходи за организация и управление на услугата от страна на общините:

- 214 общини са избрали да администрират услугата чрез съществуващи вътрешни административни звена или служители от общинската администрация. Това е индикация, че голямата част от общините предпочитат да използват вътрешни ресурси за организиране на дейностите по предоставяне на услугата;
- 36 общини са възприели концепцията за делегиране на правомощията по организиране на управлението и администрирането на отделни общински предприятия;
- 11 общини са възложили администрирането на ръководители на други съществуващи социални услуги;
- 2 общини са възложили цялостната организация и управление на услугата на частни доставчици.

Диаграма 3. Администриране на услугата.

Важно е да се отбележи, че в някои общини услугата се администрира от служители на общинската администрация, като същевременно са разкрити допълнителни щатни позиции за сходни или дублиращи длъжности към самата услуга (например счетоводители или експерти „Човешки ресурси“). Такъв подход, създава риск от дублиране на функции и неоптимално разпределение на ресурсите, което може да повлияе на ефективността и финансовата устойчивост на услугата.

При прилагането на този модел е необходимо ясно разпределение на отговорностите и прецизиране на управленските решения, така че финансовият ресурс да бъде насочен към пряката подкрепа на потребителите и развитието на услугата. Ефективният административен подход предполага избягване на дублирането на функции и оптимално използване на съществуващите ресурси в рамките на общинската структура. Темата ще бъде подробно засегната при анализа на данните за назначените служители.

2. Организация и управление на услугата

Ефективната организация и управление на социалната услуга АП са ключови за осигуряване на нейното качество и за създаването на гаранции, че целите на социалната услуга, индивидуалните потребности на потребителите и постигнатите резултати за тях ще се реализират по възможно най-ефективен начин. В хода на извършване на проверките са наблюдавани няколко основни направления, подпомагащи проучването на степента, до която доставчиците на услугата са способни да прилагат добри управленски практики в съответствие със стандартите и критериите за качество на специализираната социална услуга:

❖ Прилагането на система за управление на служителите, ресурсите и качеството, която следва да осигурява структурирано и последователно управление на процесите, свързани с организирането на дейностите по предоставяне на услугата, управлението на човешкия и финансов ресурс, механизмите за контрол и мониторинг на изпълнението на дейностите и др. Наличието на въведена такава система гарантира, че процесите се управляват прозрачно и подлежат на своевременна оценка и подобрение.

❖ Програма за развитие на качеството – един от основните елементи в управлението е разработването на програма за развитие на качеството. Тази програма представлява важен инструмент за осигуряване спазването на стандартите за качество и служи като индикация за ангажимента на доставчиците към постоянно усъвършенстване на услугата. Чрез такъв подход се гарантира, че услугата се предоставя в съответствие с установените норми, като е създадена възможност да се включват и мерки за постигане на качество, надвишаващо заложените изисквания в стандартите за качество на услугите.

❖ Начин на организация и управление на услугата (самостоятелно или като комплекс от различни социални услуги) – при избора на начина на организация и начина на управление на социалните услуги, доставчиците е необходимо да се водят от следните принципи: осигуряване на лесен достъп до услугите; осигуряване на комплексна подкрепа чрез различни дейности; осигуряване на възможност за ефективно и ефикасно управление на услугите; възможност за гъвкаво използване, насочване и управление на служителите, осъществяващи различните дейности; осигуряване на висока ефикасност на средствата за финансиране на дейностите.

❖ Финансов ресурс – доброто финансово управление на специализираната социална услуга „Асистентска подкрепа“, финансирана от държавния бюджет, изисква публичните средства да се разходват и управляват ефективно и ефикасно. Показател като

наличие на неусвоени средства от делегирания бюджет за предоставяне на социалната услуга води до налагането на изводи за недостатъчно добро финансово управление по отношение на целесъобразността, ефективността и отговорността при разходването на финансовите средства.

2.1. Организация на дейностите по предоставяне на услугата

Начинът на организиране на дейностите по предоставяне на СУ „Асистентска подкрепа" е ключов елемент за осигуряване на ефективна и качествена грижа за потребителите. Според Стандарт 2 на приложение № 24 от НКСУ, дейностите на доставчиците трябва да бъдат организирани в съответствие с оценка на риска и установени правила, които осигуряват подкрепа в домашна среда или в общността, съобразена с нуждите на всеки потребител.

Доставчиците са задължени да ги организират почасово по начин, който отговаря на потребностите и предпочитанията на потребителите, като същевременно гарантират тяхната сигурност и зачитат личното им пространство. Стандартът изисква също така доставчиците да предприемат мерки за защита на личното имущество и отговорно боравене с паричните средства на потребителите.

При анализа на резултатите от извършените проверки е видно, че всички доставчици на социални услуги делегирани от държавата дейност, са предпочели да предоставят социалната услуга самостоятелно. Независимо, че Наредбата за качеството на социалните услуги предоставя възможност за комплексно предоставяне на услугата „Асистентска подкрепа" заедно с други социални услуги, в практиката се наблюдава, че повечето доставчици не се възползват от тази възможност.

Комплексният подход може да включва следните социални услуги:

- информиране и консултиране (като специализирана социална услуга);
- застъпничество и посредничество;
- терапия и рехабилитация;
- обучение за придобиване на умения (като специализирана социална услуга);
- дневна грижа при определени условия.

Комплексното предоставяне на услугата би могло да подобри значително качеството на услугата и въздействието върху потребителите, но доставчиците изглежда не отчитат напълно ползите от по-цялостното и комплексно обслужване на потребителите, съобразено със специфичните им потребности. Възможна причина би могла да бъде и защото комплексния подход предвижда необходимост от допълнителен човешки ресурс с необходимите компетентности.

2.2. Разработена документация за организиране на дейността в услугата

Критериите, свързани с разработването, въвеждането и прилагането на система за управление, която да насърчава културата на качеството и да гарантира, че целите на социалната услуга, индивидуалните потребности на потребителите и постигнатите резултати за тях се реализират по възможно най-ефективен начин, дава възможност за цялостна оценка на управлението и организацията на дейностите, свързани с предоставяне на услугата и осигурява яснота относно способността на доставчиците да прилагат устойчиви и ефективни модели на управление.

Обобщените данни относно изпълнението на изискванията за организация и управление на услугата, в тази си част показват следните резултати:

- По-голямата част от доставчиците – 214 общини, изцяло са изпълнили изискванията, свързани с разработването на програма за развитие на качеството и внедряването на система за управление на служителите, ресурсите и качеството, което от своя страна показва ангажираността им към спазването на стандартите за качество и критериите за тяхното изпълнение;
- 26 общини са изпълнили изискванията частично. Тези данни са индикация за наличие на пропуски, дължащи се на липса на капацитет, човешки ресурси, както и недостатъчно разбиране за прилагането на системата и програмата, като ефективни инструменти за управление, както и за ефективно и ефикасно изпълняване на целите на услугата;
- 23 от общините не са изпълнили изискванията за наличие на изготвена програма за развитие и система за управление на служителите, ресурсите и качеството (Каварна, Твърдица, Борован, Вършец, Гърмен, Ситово, Сливница, Иваново, Кресна, Ветово, Кула, Бобошево, Искър, Трекляно, Никола Козлево, Белово, Челопеч, Горна Малина, Чипровци, Раковски, Садово, Шабла и Руен).

Липсата на разработена програма за развитие на качеството и внедрена система за управление на служителите, ресурсите и качеството е индикация за значителни пропуски в организацията и управлението на услугата, които от своя страна могат да доведат до потенциални рискове за предоставянето на услуга, неотговаряща на стандартите за качество.

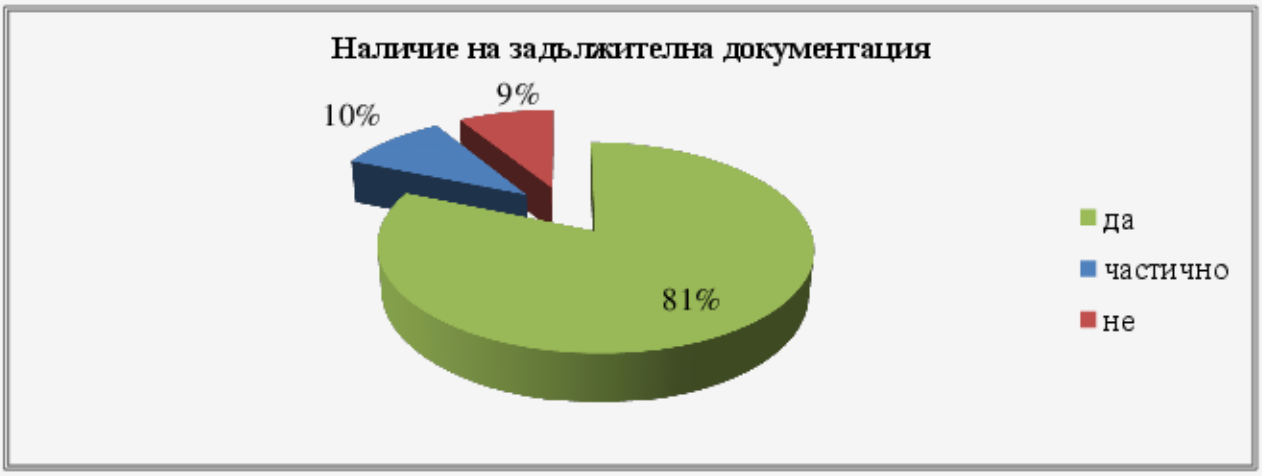

Диаграма 4. Наличие на задължителна документация.

Що се касае до въвеждането на процедури, свързани с осигуряването на поверителност и сигурност на информацията, такива не са изготвени в 24 общини (Каварна, Асеновград, Гърмен, Вълчи дол, Ситово, Силистра, Лозница, Сливница, Иваново, Чирпан, Камено, Ветово, Бобов дол, Кула, Бобошево, Съединение, Искър, Опан, Никола Козлево, Чавдар, Грамада, Белово, Челопеч и Чипровци).

Резултатите показват, че преобладаващата част от доставчиците – общини, са създали необходимите механизми за управление и развитие на качеството, което е позитивна тенденция. На всички останали доставчици е оказана методическа подкрепа за спазване на нормативно определените стандарти и критерии за качество на социалните услуги.

2.3. Финансово управление на услугата

Ежегодно със Закона за държавния бюджет се определят средствата, необходими за

обезпечаване предоставянето на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ в рамките на съответната година. От създаването на услугата през 2021 г. като държавно делегирана дейност, средствата от определеното за съответната година финансиране от държавния бюджет са разпределени, както следва:

- разходи за възнаграждения на асистентите и дължимите осигурителни вноски за сметка на работодателя;
- разходи за работно облекло;
- разходи за обучения и супервизия на асистентите;
- разходи за администриране на услугата;
- разходи за транспорт по време на изпълнение на служебните задължения.

Разчета на финансовия стандарт е един асистент да обслужва средно трима потребители при 8-часов работен ден.

Всяка година стандартът за финансиране на СУ „Асистентска подкрепа“ се увеличава, като съответно нараства и общия размер на отпуснатите средства. За 2024 г. на общините са отпуснати **152 731 304 лв.**

Реалната сума, с която разполагат общините, обаче е по-голяма, тъй като неизразходваните средства от предходни години (т.нар. „преходен остатък“) в повечето случаи се прехвърля в самата услуга. Безспорно това право е нормативно определено със Закона за публичните финанси, чл. 129, ал. 1 и 2, който регламентира, че постъпилите по бюджетите на общините средства от трансфери за финансиране на делегираните от държавата дейности, не се възстановяват и може да се разходват за същите цели и през следващите бюджетни години, а ал. 3 на същата разпоредба указва, че предходните разпоредби не се прилагат, когато със Закона за държавния бюджет за съответната година или с акт на Министерския съвет е определено друго.

От своя страна, чл. 91, ал. 2 от Закона за държавния бюджет за 2024 г. регламентира, че неусвоените към 31 декември 2023 г. средства по бюджетите на общините от трансфери по чл. 52, ал. 1, т. 1, буква „а“ от Закона за публичните финанси, постъпили през предходни години, с изключение на тези във функция „Образование“, могат да се разходват по решение на общинския съвет за делегираните от държавата дейности във всички функции, в т.ч. за капиталови разходи, ако това не противоречи на условията, определени в нормативния акт, с който са одобрени“.

В тази връзка една от целите на извършените проверки от екипите на АКСУ е именно начина на прилагане на цитираните разпоредби, както и степента на усвояемост на отпуснатите от държавния бюджет средства за предоставяне на социалната услуга.

През 2023 г. средната усвояемост на финансовите средства за услугата „Асистентска подкрепа“ на национално ниво е 72%. Тя е под средната за всички социални услуги ДДД за страната, която възлиза на 81% по обобщени данни от годишните анализи на общините. Разликата до голяма степен се дължи на натрупаните преходни остатъци в Столична община и в община Варна. Усвояемостта на национално ниво нараства до 77%, ако изключим неразходваните средства в тези две общини.

Според степента на усвояемост на средствата за 2023 г. условно общините могат да се групират по следния начин:

- с висока степен на усвояемост – над 95%;
- със степен на усвояемост над средната за страната – от 81% до 95%;
- със степен на усвояемост близка до средната – от 66% до 80%;

– със степен на усвояемост под средната – от 51% до 65%;
– с ниска степен на усвояемост – до 50% включително.

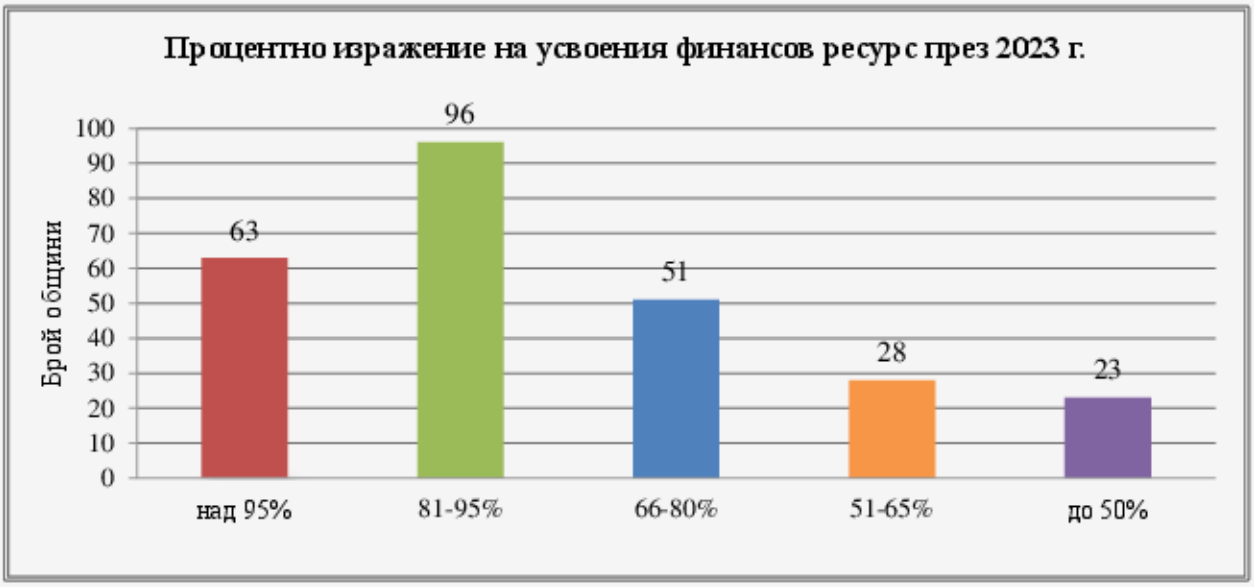

Диаграма 5. Процент на усвояемост на средствата от общините за 2023 г.

През 2023 г., 30 общини са усвоили 100% от предоставените им средства. Сред тях се открояват общините Пловдив, Благоевград, Свищов, Петрич, Балчик, Пирдоп, Георги Дамяново, Гърмен и Баните.

Наблюдава се, че общини, които са и областни центрове, по-често се затрудняват в усвояването на отпуснатите средства за „Асистентска подкрепа". Пет от тях – Столична община, Варна, Русе, Пазарджик и Враца – постигат усвояемост до 50%, докато други пет остават в диапазона до 65%. В същото време, сред общините с висока степен на усвояемост над 95% се открояват Пловдив, Благоевград, Кърджали, Монтана и Габрово, а шест други областни центъра постигат между 81% и 95%.

От стартирането на услугата през 2021 г., 23 общини поне веднъж са дофинансирали „Асистентска подкрепа", като две от тях – Баните и Чепеларе – ежегодно отделят допълнителни средства за разширяване на обхвата и увеличаване на броя на потребителите.

2.3.1. Преходни остатъци

Като се има предвид динамиката в посочените параметри при разкриването на услугата и факта, че това често се основава на прогнозни данни, които не винаги се реализират напълно в последствие, може да се очертаят следните най-често срещани причини за генериране на преходни остатъци в големи размери:

❖ Финансовият стандарт за услугата „Асистентска подкрепа е разчетен един асистент да обслужва средно трима потребители при 8-часов работен ден. Независимо от това резултатите от извършените проверки показват, че най-често един асистент обслужва един потребител, като са констатирани случаи за ползване на услуга в диапазона от 1 до 4 ч. дневно;

❖ В част от случаите общините заявяват по-голям брой потребители на услугата, отколкото реално се възползват от нея.

Размерът на неусвоените средства от държавния бюджет в абсолютна стойност е

най-нисък през 2021 г. (25 807 674 лв.), като е важно да се отбележи, че данните за този период не са напълно представителни, тъй като в някои случаи доставчиците на услугата не са предоставили информация при проверките.

Най-високият размер на преходния остатък се отчита през 2022 г. – **39 078 856 лв.**, след което през 2023 г. се наблюдава спад до **37 738 141 лв.**

Независимо от регистрираното намаление, размерът на преходните остатъци е значителен, което е индикатор за недостатъчно добро финансово управление по отношение на целесъобразността, ефективността и отговорността при разходването на финансовите средства от някои общини.

Едновременно с това, анализът показва и положителни тенденции. Отчетен е нарастващ брой общини без остатък или с минимален преходен остатък до 5 000 лв.: 41 общини през 2021 г., 47 общини през 2022 г. и 52 общини през 2023 г.

Тази динамика е индикация за това, че макар да съществуват предизвикателства, редица доставчици предприемат действия за подобряване на ефективността и по-доброто управление на ресурсите.

Трайна и висока степен на неусвояемост на средствата наблюдава в общините: **Столична, Варна, Враца, Пазарджик и Русе**. В тези общини е препоръчително да бъдат преразгледани и съответно оптимизиран броя на субсидираните места за потребители, въпреки че в общините Враца и Русе, има сравнително висок дял на заетост (над 90%) по натурален показател.

На база на обобщена информация за периода 2021 г. – 2023 г. в зависимост от начина на разходване на средствата от преходния остатък, се очертават следните резултати:

- 195 общини изцяло са прехвърляли преходния остатък в бюджета на услугата за следващата година – за всяка година и в пълен размер;
- 49 общини частично са прехвърляли преходния остатък в бюджета на услугата за следващата година – част или целия размер на неусвоените средства е прехвърлян в други дейности на общината поне веднъж за разглеждания период 2021 г. – 2023 г.;
- 12 общини нито веднъж не са прехвърлили остатъка или част него към бюджета на услугата: Чирпан, Тунджа, Велико Търново, Опака, Върбица, Чавдар, Симитли, Разлог, Якоруда, Ихтиман, Хаджидимово и Козлодуй. В община Козлодуй проверяващите отчитат 9 127 лв. неусвоени, неотчетени като преходен остатък и непрехвърлени в бюджета за 2024 г., което е довело до налагането на принудителна административна мярка – издаване на задължително предписание;
- 4 общини (Доспат, Пирдоп, Белово и Малко Търново) не са генерирали преходни остатъци за цитирания по-горе период;
- 1 община (Горна Малина) не е предоставяла услугата през периода 2021-2023г. и е върнала изцяло субсидията в държавния бюджет;
- общинските съвети на общините Сливен и Костенец към момента на проверките не са взели решение как да бъде разпределен преходния остатък от 2023 г.

Данните от констативните протоколи, отразяващи резултатите от извършените проверки, показват, че най-честите причини за неусвоените средства са:

- неизразходван финансов ресурс за „Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения“, съответно „Задължителни осигурителни вноски от работодатели“, както и от „Издръжка“;
- в 40 общини не са спазени регламентите на Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет – размерите на индивидуалната основна месечна заплата на някои служители са под нормативно определения минимален праг;
- не се разходват средства за администриращ услугата персонал в 63 общини;
- не се изплащат разходи за транспорт на социалните асистенти – 226 общини;
- не са провеждани обучения и/или супервизии през 2023 г. – 85 общини;
- ползването на помещения в сградите на общинските администрации е затруднило осчетоводяването на някои на практика общи за обектите разходи, попадащи в подпараграф „Вода, горива и енергия“ и съответно те невинаги са изплащани от бюджета на социалната услуга.

Общо в 35 общини, част или целия размер на реализирания преходен остатък от бюджета на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ е преразпределян към следните функции и дейности: „Образование“, „Здравеопазване“, „Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело“, „Общи държавни служби“ и „Отбрана и сигурност“, общинска програма „Имаме план за утрешния ден“, „Временни безлихвени заеми между сметки за средствата от Европейския съюз“, общински капиталови програми и др. (за подробна информация виж Приложение №1).

Частично разпределяне към описаните функции и дейности са констатирани в следните 30 общини: Стара Загора, Кюстендил, Благоевград, Асеновград, Варна, Ветрино, Чепеларе, Червен бряг, Кнежа, Долни Дъбник, Приморско, Разград, Кричим, Попово, Радомир, Никола Козлево, Тетевен, Разлог, Якоруда, Своге, Луковит, Перущица, Провадия, Садово, Аксаково, Лесичово, Грамада, Ямбол, Ивайловград и Велико Търново.

Изцяло е прехвърлен натрупания остатък към функции, различни от Функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ в пет общини: Чирпан, Тунджа, Опака, Върбица и Чавдар.

В общините Земен и Раднево, вероятно с цел намаляване на прогнозирания остатък, бюджетът на услугата е коригиран преди края на годината като средствата са прехвърлени към функция „Образование“.

Общините Ихтиман и Любимец са върнали реализираните остатъци в държавния бюджет.

Друг важен момент в изследването по отношение на целесъобразното разходване на държавни средства е и за какво се използват те. Доколко се използват за повишаване качеството на предоставяната услуга, напр. чрез спазване на стандартите за развитие и квалификация на служителите, за повишаване достъпността до услугата чрез поемане на транспортни разходи на асистентите и др.

В тази връзка в общините Севлиево, Трявна, Габрово, Велинград, Пещера, Ситово, Тутракан, Иваново, Царево, Димитровград, Шумен, Разград, Попово, Търговище, Сопот, Радомир, Тетевен, Нова Загора, Първомай, Димово, Чипровци и Долни чифлик от бюджета на „Асистентска подкрепа“ са закупени МПС (в Габрово и с помощта на проектно финансиране), чието ползване от служители на услугата най-често се свежда до

проверки на място по домовете на потребителите или за други общински нужди.

Прави впечатление, че община Димитровград с остатъците от 2021 г. и 2022 г. е закупила три леки автомобила, а с остатъка от 2023 г. е планирано закупуване на още 2 бр. Община Шумен закупува два леки автомобила от бюджета на „Асистентска подкрепа“ като единият е предоставен на „Домашен социален патронаж“, а другият не се ползва към дата на проверката, поради липса на издадена заповед. В общините Търговище, Нови пазар и Чипровци закупените със средства от услугата автомобили също са предоставени на „Домашен социален патронаж“. В Чипровци е констатирано изплащане на разходи от бюджета на Асистентска подкрепа и за гориво на автомобила, за ел. енергия на „Домашен социален патронаж“, за канцеларски материали на общинската администрация и за телевизор на читалище.

В пряка връзка с ефикасното изразходване на отпуснатите публични средства е недопускането на т.нар. "двойно финансиране". Двойното финансиране представлява покриване на едни и същи разходи за идентични или сходни дейности едновременно от държавния бюджет и от бюджета на Общността или друга донорска програма. Поради тази причина проверката за наличие на двойно финансиране е неразделна част от процеса на включване на кандидат-потребителите в услугата.

По данни на проверяващите в 242 общини е разработена и се спазва Процедура за недопускане на двойно финансиране на дейностите. Към изцяло отговарящите на изискванията може да добавим и община Никола Козлево, в която без да е разписана процедура се извършват и документират всички необходими стъпки по проверката за двойно финансиране.

В 10 общини извършваните проверки за двойно финансиране на кандидат-потребителите не гарантират пълнота на информацията, а в някои случаи липсват доказателства за извършването им. Правят се нерегулярно (Костинброд), частично т.е. само чрез Дирекция „Социално подпомагане“ и без проверка за изпълнявани от Общината програми и проекти (Каварна, Хаджидимово, Раковски) или обратно – само за потребители на услуги изпълнявани от общината (Симитли). Устно по телефона, т.е. без документална следа се извършват проверките в Бобошево, Драгоман, Годеч, Якоруда и Априлци.

В останалите 10 общини (Иваново, Кресна, Опан, Челопеч, Мирково, Садово, Чирпан, Гоце Делчев, Ветово и Кула) такива проверки въобще не се правят, въпреки че в Гоце Делчев е разписана необходимата процедура. В последните четири от изброените общини се прави проверка само за наличие на ЕР на ТЕЛК. Налага се изводът, че в изброените по-горе двадесет общини е възможно от услугата „Асистентска подкрепа“ да се предоставя и на лица, които ползват сходни дейности, финансирани по друг ред.

Въз основа на обобщената информация за разходването на финансовия ресурс, може да се направи извода, че са необходими допълнителни усилия от страна на приблизително една четвърт от общините за подобряване на отчетността, ефективността и ефикасността при управлението на средствата по „Асистентска подкрепа“ и подобряване на дейностите, свързани с осъществяване на контрола и мониторинга от страна на общините. Анализът на броя на чакащите кандидат-потребители към м. октомври 2024 г., заетите и свободните места, както и натрупаните преходни остатъци, показва, че на национално ниво определеното финансиране за услугата е достатъчно.

Големите размери на реализираните преходни остатъци в резултат на предоставянето на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ налагат извода за

необходимост от извършване на обективен анализ при планирането на услугата, съобразен с всички компоненти, участващи в процеса на предоставяне и управление на услугата.

3. Квалификация и професионално развитие на служителите

Качеството на предоставянето на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ зависи в значителна степен от структурата, квалификацията и броя на служителите ангажирани в нея. Спазването на изискванията, заложени в Стандарт 8 на Приложение № 24 на НКСУ, гарантира наличието на достатъчно на брой и професионално подготвени кадри, които да отговарят на спецификата на услугата.

Доставчиците са задължени да осигурят две основни категории служители:

❖ Специалисти, необходими за функционирането на услугата, които имат управленски и административни роли;

❖ Основни специалисти, които пряко предоставят социални услуги на потребителите, включително социални асистенти.

Осигуряването на достатъчен и квалифициран персонал не само отговаря на нормативните изисквания, но и е предпоставка за ефективното предоставяне на услугата и за удовлетвореността на потребителите.

Обобщените данни от извършените проверки показват разлика между броя на щатно разкритите позиции и реалния брой служители, участващи в администрирането и предоставянето на услугата. В 218[1] от проверените общини са разкрити 5 919 щатни бройки, докато реалният брой на заетите лица в услугата във всички 263 общини достига 10 751.

Значителната разлика би могла да се обясни с няколко фактора:

❖ Гъвкавост на трудово-правните взаимоотношения – често служители се наемат по граждански договори или на непълен работен ден, което увеличава реалния брой лица, без да влияе пряко върху щатното разписание;

❖ Натовареност и специфики на услугата – услугата изисква пряко участие на множество социални асистенти, което налага допълнително ангажиране на служители за покриване на потребностите на различните общини;

❖ Липса на стандартизирана структура на щатното разписание – различните общини подхождат индивидуално към организацията на работата в услугата, което води до разлики между броя на щатовете и реално наетите лица.

Тези данни подчертават необходимостта от по-задълбочен анализ на ефективността на човешките ресурси в услугата, с оглед на оптимизиране на разходите и гарантиране на качеството на предоставяната подкрепа.

Друг ключов аспект от анализа на човешките ресурси в СУ „Асистентска подкрепа“ е профила на служителите, в частност категориите служители. Разпределението подчертава приоритетната роля на социалните асистенти, които съставляват 91% от общия брой служители (9 733 души). Администриращият персонал представлява 9% (1 018 души) и е зает с изпълнението на всички дейности, свързани с управлението, контрола и координацията на услугата.

Описаната структура отразява спецификата на услугата, която е насочена предимно към пряка работа с потребителите. Въпреки това, ефективното ѝ предоставяне зависи

---

[1] *Не всички от проверените 263 общини са предоставили на проверяващите комисии щатни разписания на служителите, работещи в социалната услуга „Асистентска подкрепа“.*

както от броя и компетенциите на социалните асистенти, така и от ролята на администриращия персонал, чиято работа гарантира устойчивост и качество на цялостния процес.

Следователно, оптималното разпределение на ресурси между тези две групи е ключов фактор за балансираното и устойчиво развитие на услугата и за постигането на максимален ефект за потребителите.

Диаграма 6. Процентно разпределение на служителите администриращи услугата и служителите пряко предоставящи услугата.

3.1. Служители, осъществяващи дейността по администриране на услуга

Служителите, ангажирани с администрирането на услугата „Асистентска подкрепа“, условно могат да бъдат разделени на две основни подгрупи:

– Специализиран персонал – тук се включват служителите пряко ангажирани с ръководството на услугата и изготвянето на необходимата документация, включително Предварителна оценка на потребностите (ПОП), Индивидуален план за подкрепа (ИПП) и други задължителни документи, свързани с функционирането на услугата. Специализираният персонал отговаря за сключването на договори между доставчика и потребителите, осъществява контрола върху работата на социалните асистенти и изпълнява други управленски задачи;

– Неспециализиран персонал – тази подгрупа е ангажирана основно с подпомагащи функции като управление на човешките ресурси, приемане на заявления от потребители и други дейности, свързани с организацията на услугата, включително административна дейност и логистика.

В следващата графика е представено съотношението между специализирания и неспециализирания персонал при служителите, осъществяващи дейността по администриране на услугата:

Диаграма 7. Процентно разпределение на специализиран и неспециализиран персонал.

Данните показват, че броя на специализираните служители е 752 души, а броя на неспециализирания персонал е 266 души. Разликата в числеността на двете групи служители може да бъде обяснена с естеството на дейностите, изискващи квалификация и експертиза, които са в основата на функциите на специализирания персонал. Текущото разпределение показва ясно изразен баланс в полза на експертната дейност, като този баланс следва да се прецизира спрямо нуждите на услугата.

Разпределението на специализирания персонал по длъжности е както следва:

- В 137 общини е назначен ръководител на услугата, който да организира и управлява предоставянето ѝ. Останалите 126 доставчика са възприели подхода, функциите по организация и управление да се изпълняват от експерти с основно трудово правоотношение в съответната община;
- В 90 от проверените общини е назначен социален работник, основен специалист, необходим за функционирането на услугата. В останалите 173 общини функциите на социалния работник се изпълняват от различни експерти от общинската администрация съгласно заповеди на кмета на съответната община.

В общините Царево, Невестино, Бобошево и Дулово, няма специализиран персонал, като администрирането на социалната услуга се извършва от неспециализиран персонал, а в община Дулово – от лица назначени на граждански договор.

На база на данните от извършените проверки, е установено следното разпределение на неспециализираните служители:

- В 90 общини е назначен счетоводител, който отговаря за финансовото управление и отчетността на услугата. В останалите 173 случая счетоводните дейности се извършват от служител и/или служители с подходящо образование, съгласно издадена заповед на кмета на съответната община;
- В 19 общини има назначен шофьор, осигуряващ транспортна логистика, свързана с предоставянето на социалната услуга (най-често осигурява транспорта на екипа, контролиращ социалните асистенти при извършване на проверки в домовете на потребителите);
- В 33 общини е назначен специалист „Човешки ресурси“, подпомагащ управлението на служителите, назначени в социалната услуга;

– В останалите 230 общини, тези дейности се извършват от специалисти, посочени със заповед на кмета на съответната община.

В различните общини се прилагат три основни подхода за назначаване на служители отговорни за администриране на услугата. Тези модели обхващат – включване на персонала в щатната численост, сключване на трудови договори или чрез издадена заповед от кмета на съответната община.

По-долу, графично е представено процентното разпределение на тези модели, изчислено въз основа на броя на общините, които прилагат съответния подход:

Диаграма 8. Процентно разпределение на назначените служители в зависимост от подхода, чрез който са назначени.

Таблица 2. Подход за администриране на услугата "Асистентска подкрепа".

Подход за администриране на услугата "Асистентска подкрепа"	Брой общини
Служители в щатната численост, предвиден специално за услугата	61
Служители със сключени трудови договори	71
Служители, определени със заповед на кмета	131
Общо	**263**

Щатно разписание: Само три общини (Ценово, Горна Оряховица и Стражица) са назначили служители, които са извън определения щат за АП. В Община Ценово са назначени старши специалист и специалист „Социални дейности“, в Горна Оряховица е сключен 1 бр. договор за доброволен труд, а в община Стражица са установени 11 трудови договора, извън щата на услугата.

При извършване на проверките, инспекторите са констатирали, че в 43 от 263 общини има сключени граждански договори, като общият брой на тези служители е 87 за следните длъжности:

– 10 социални работници;
– 11 обучители;

- 5 ръководители на услугата;
- 5 заети със счетоводството на АП;
- 7 служителя за извършване на супервизии на персонала;
- 1 шофьор;
- 1 юрист;
- 1 медицинска сестра;
- 46 административен персонал по предоставянето на услугата.

Незаети щатни бройки: От проверените 263 услуги АП е установено, че в 194 от тях няма незаети щатни бройки, други 78 общини имат незаети щатни бройки под 10, а в 9 общини се наблюдават над 10 незаети щатни бройки за социални асистенти.

Незаети щатни бройки за администриращ персонал са установени в 28 от общо 263 проверени общини. Разпределението на свободните длъжности е следното:

❖ Специализиран персонал:
- Ръководител/управител – 5 щ. бр. в 7 общини;
- Социален работник – 14,5 щ. бр. в 12 общини;
- Младши експерт – 0,63 щ. бр. в една община.

❖ Неспециализиран персонал:
- Сътрудник „Социални дейности“ – 4 щ. бр. в 4 общини;
- Счетоводител – 2,5 щ. бр. в 4 общини;
- Специалист „Човешки ресурси“ – 2,25 щ. бр. в 3 общини;
- Шофьор – 5 щ. бр. в 5 общини;
- Технически сътрудник – 1 щ. бр. в една община;
- Огняр – 0,5 щ. бр. в една община.

Въпреки наличието на свободни щатни бройки, доставчиците са предприели действия за осигуряване на служители, които изпълняват задълженията, свързани с горепосочените позиции.

Текучество: Информацията от протоколите на извършените проверки показва, че текучество сред служителите, отговорни за администрирането на социалната услуга, не е установено. Този факт е положителен, тъй като стабилността на административния персонал е ключов фактор за ефективното управление и устойчивостта на предоставяните услуги.

Заплащане на служителите: Заплащането на служителите, ангажирани с администрирането на услугата „Асистентска подкрепа“, показва известни различия в практиките на общините.

При проверките е установено, че в 13 общини (Самоков, Русе, Стара Загора, Тополовград, Свиленград, Плевен, Калояново, Карлово, Симитли, Лясковец, Бобошево, Златарица, Столична община – р-н Лозенец, р-н Подуяне, Социален патронаж за районите „Люлин“, „Връбница“, „Изгрев“, „Илинден“, „Нови Искър“ и „Банкя“), възнагражденията на служителите, ангажирани с администрирането на услугата, не отговарят на изискванията на Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет (Наредба за стандартите за заплащане). В тези общини индивидуалната работна заплата е под минималната за страната за съответната година, което изисква предприемане на действия за привеждане в съответствие с нормативните изисквания.

Диаграма 9. Съответствие на заплащането на служителите администриращи услугата съгласно Наредбата за заплащането.

От анализа на данните става ясно, че по-голямата част от общините – 250 на брой (95%), спазват изискванията на Наредбата за стандартите за заплащане. В същото време са установени и 13 общини (5%), където възнагражденията на служителите не отговарят на нормативно определените стандарти.

3.2. Служители, осъществяващи дейността по предоставяне на услугата (асистенти)

Служителите, предоставящи услугата „Асистентска подкрепа," са социалните асистенти, които работят пряко с потребителите. Общият брой на тези асистенти във всички 263 общини е 9 733 души.

Съгласно Приложение № 24, Критерий 8.2 от НКСУ, доставчиците на социалната услуга са задължени да прилагат процедура за подбор на служителите. При извършените проверки обаче е установено, че в 4 общини (Ново село, Чавдар, Челопеч и Провадия) липсва или не се прилага такава процедура. За отстраняване на този пропуск е оказана писмена методическа подкрепа на съответните доставчици.

Взаимоотношенията между потребителите и асистентите в контекста на произхода на връзката между тях, а именно дали асистентите са от близкия семеен кръг на потребителите или са външни асистенти (от налични данни от 228 общини), предоставя следната информация:

- в 14 общини (Гърмен, Минерални бани, Приморско, Сърница, Доспат, Самуил, Кирково, Невестино, Върбица, Белица, Перник, Горна Малина, Сапарева баня и Руен) асистентите са само от близкия семеен кръг на потребителите като техният брой е 669 души;
- в 61 общини, асистентите са изцяло външни за семейството на потребителя като техния брой е 1 335 души.

Текучество: Резултатите от проверките показват, че в 22 общини има голямо текучество на социални асистенти (Асеновград, Гърмен, Брацигово, Хасково, Плевен, Шумен, Самуил, Кула, Невестино, Копривщица, Златица, Крушари, Търговище, Опака, Сопот, Гурково, Гълъбово, Хисаря, Крумовград, Венец, Костенец и Троян). Този индикатор изисква наблюдение, тъй като е предпоставка за влошаване на качеството и

непрекъснатостта на услугата. Общините следва да идентифицират причините и да се разработят подходящи мерки, които могат да включват: подобряване на условията на труд, осигуряване на стимули и възможности за професионално развитие и др.

Свободни щатни бройки при социалните асистенти: В резултат на извършените проверки, в 39 общини е установено наличието на общо 174,5 свободни щатни бройки за длъжността „социален асистент". Сред тях, с най-голям брой свободни щатни бройки е община Шумен – 22,62 щ.бр., което представлява приблизително 13% от общия брой. В община Перник са установени 19 свободни щ.бр. (11%), а в община Бургас – 12 или приблизително 6,9%. Незаети свободни позиции са установени и в общините Севлиево и Силистра, където са установени по 11 щ.бр. В общините Опака и Троян са отчетени по 10 незаети.

Данните показват, че в някои общини, като Шумен и Перник, се наблюдава концентрация на свободни щатни бройки, което предполага потенциални предизвикателства, свързани с наемането на служители или организацията на трудовия процес. В същото време, наличието на свободни позиции в по-малки общини, като Опака и Троян, може да се дължи на различни причини, свързани със спецификата на местния пазар на труда и ограничените ресурси. Подобна динамика подчертава необходимостта от прилагането на адаптиран подход, който да отчита различията в потребностите и условията в големите и малките общини.

Трудово-правни отношения на социалните асистенти: Социалните асистенти в АП са назначени на трудови договори във всички общини с изключение на община Ценово, където 13-те асистента са назначени на граждански договори. Асистентите се назначават с различна продължителност на работното време, което варира от 1 час до 8 часа.

В таблицата са представени подробни данни за продължителността на работното време на социалните асистенти:

Таблица 3. Данни за продължителността на работното време на социалните асистенти.

Брой общини	Продължителност на работното време на асистентите	Брой асистенти
8 общини	1 час	11
96 общини	2 часа	1 142
82 общини	3 часа	1 263
184 общини	4 часа	3 303
68 общини	5 часа	203
117 общини	6 часа	519
48 общини	7 часа	116
193 общини	8 часа	2 783

Разпределението на социалните асистенти по продължителност на работното време показва значителна гъвкавост в системата на заетост. Средната продължителност на работния ден на един асистент е приблизително 5 часа. Най-голям дял от асистентите (35,5%) работят по 4 часа на ден, следвани от тези на пълен работен ден (8 часа), които съставляват 29,9% от общия брой. Асистентите с по-кратка заетост (1, 2 или 3 часа) представляват значително по-малка част от общата група.

Длъжностни характеристики: В 6 от проверените общински администрации (Твърдица, Опан, Челопеч, Елхово, Поморие и Котел) са установени пропуски в изготвените длъжностни характеристики на социалните асистенти. Основните констатации включват липса на ясно регламентирани права и задължения, несъответствие между квалификацията на служителите и нормативните изисквания, както и липса на изисквания за специализирани умения за работа с целевите групи. Установено е, че длъжностните характеристики не са актуализирани в съответствие с последните изменения в законодателството.

Не са установени случаи на длъжностни характеристики, в които да не са подробно упоменати дейностите по чл. 93, ал. 1 от ЗСУ.

Данните, относно размерът на основните трудови възнаграждения на служителите, пряко предоставящи АП са показани в следващата диаграма:

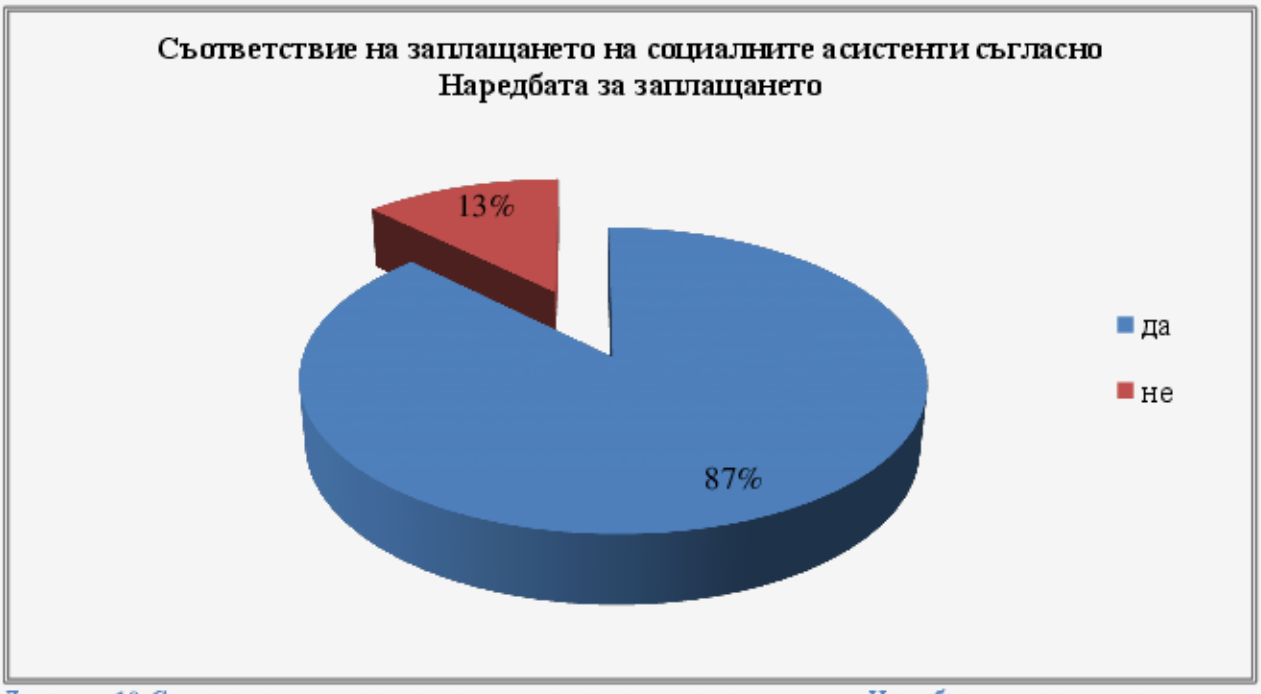

Диаграма 10. Съответствие на заплащането на социалните асистенти съгласно Наредбата за заплащането.

Въз основа на извършения анализ на предоставените данни е установено, че в 230 общини размерът на основните трудови възнаграждения съответства на изискванията на Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет. Изискванията не са спазени от страна на 33 общини-доставчици (Русе, Свиленград, Гърмен, Кочериново, Кубрат, Септември, Завет, Симитли, Брезник, Лясковец, Кричим, Невестино, Бобошево, Златица, Крушари, Гурково, Хаджидимово, Гоце Делчев, Трекляно, Върбица, Якоруда, Белица, Априлци, Белово, Челопеч, Исперих, Сандански, Ихтиман, Любимец, Маджарово, Садово, Бяла и Хитрино). Данните подчертават необходимостта от предприемане на целенасочени действия за привеждане на всички трудови възнаграждения в пълно съответствие с нормативната уредба.

Обслужване на потребителите: Един от аспектите, обхванати в извършените проверки, е натовареността на социалните асистенти и обхватът на обслужваните от тях потребители. Данните показват следното:

- в 144 общини общо 3 209 асистента обслужват само по един потребител;
- в 169 общини 1 724 асистента се грижат за по двама потребители;

- в 151 общини 1 573 асистента обслужват по трима потребители;
- в 69 общини 517 асистента предоставят услуги на по четирима потребители;
- в 24 общини 81 асистента се грижат за по петима потребители;
- в 9 общини 57 асистента обхващат по шестима потребители;
- в 3 общини 3 асистента обслужват по седем потребители.

Резултатите отразяват значителен дял на асистентите, обслужващи ограничен брой потребители, като най-многочислената група са тези, които работят с по един потребител. Това разпределение показва, че в някои общини ресурсите не се използват оптимално.

В 28 общини е установено несъответствие с разчета, при който е определен финансовия стандарт, предвиждащ един асистент да обслужва средно трима потребители при 8-часов работен ден, като в 24 от тези общини са регистрирани 684 чакащи потребители при наличието на асистенти, работещи на непълен работен ден. Сред тях се открояват примери като община Руен с 212 чакащи, община Казанлък със 77, и община Бургас с 40 потребители. Този дисбаланс подчертава необходимостта от по-добро разпределение на натовареността на асистентите.

Необходимо е извършването на допълнителен анализ за оценка на потребностите на потребителите и капацитета на асистентите на местно ниво, с цел по-ефективно разпределение на ресурсите и подобряване на достъпа до услугата.

Достъп на асистентите до потребителите: Един от ключовите аспекти при предоставянето на услугата „Асистентска подкрепа“ е осигуряването на адекватни средства за мобилно предоставяне на дейностите и достъп на асистентите до потребителите в общността. Осигуряването на този достъп е от съществено значение за ефективното изпълнение на задълженията им, особено в общини с разпръснати населени места или ограничен обществен транспорт.

В хода на проверките е установено, че 227 общини са осигурили възможности за транспорт на социалните асистенти. От тях:

- в 36 общини са отчетени разходи за транспорт, като например в община Бургас са предоставени карти за градски транспорт на асистентите. В район „Триадица“ на Столична община е приложен подобен подход;
- в останалите случаи доставчиците използват служебни автомобили за нуждите на асистентите, като в повечето случаи тези разходи не се финансират от бюджета на услугата.

Важно е да се отбележи, че значителна част от услугите се предоставят в малки населени места, където социалните асистенти често обслужват потребители от същото населено място, в което живеят, поради което не се налага доставчиците да осигуряват транспортен достъп на асистентите до потребителите.

Диаграма 11. Общини, в които е осигурена възможност за придвижване на социалните асистенти.

3.3. Професионално развитие на служителите

Доставчиците на социални услуги са задължени да осигурят условия за професионално развитие на служителите, в т.ч. въвеждащи и надграждащи обучения, както и професионална подкрепа, чрез наставничество, групова и индивидуална супервизия на служителите си.

В следващите диаграми са представени данните, за обученията и супервизиите на служителите, осигурени от доставчиците на АП за 2023 г.:

Диаграма 12. Провеждани обучения на служители.

Диаграма 13. Провеждани супервизии на служители

През 2023 г., 178 (68%) доставчика са осигурили обучения на служителите на социалната услуга АП, докато 85 (32%) не са създали такава възможност. Почти идентично е и разпределението при проведените супервизии на служителите през 2023 г.: 174 (66%) общини са осигурили поне една супервизия на служителите, докато броят на тези, които не са осигурили такава е 89 (34%).

През 2024 г. обучения за служителите, осъществяващи административната дейност и служителите, осъществяващи дейността по предоставянето на социалната услуга АП, са проведени в 120 общини, което представлява 46.15%. В 140 общини, или 53.85%, не са реализирани такива инициативи. Важно е да се отбележи, че тези данни отразяват резултатите от проверки, извършени в периода януари-ноември, което не обхваща целия календарен период и следователно не предоставя изцяло представителна картина за обучителните инициативи през годината.

4. Ефективност на услугата

Ефективността на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ може да бъде оценена чрез няколко ключови аспекта. Сред тях са постигнатите резултати за потребителите, които включват качественото взаимодействие между тях и служителите, както и предоставяните дейности за подкрепа. Ефикасното администриране и управление на услугата от страна на доставчиците също е определящ фактор. Постигнатите резултати за потребителите, като подобряване на уменията за самостоятелен начин на живот, социална интеграция, поддържане на автономност и намаляване на изолацията, са ясен индикатор за ефективността на предоставяната подкрепа. За доставчиците на услугата показателни са осигуряването на квалификация и обучения на служителите, ефективното управление на финансовите ресурси, извършваният мониторинг и контрол върху прякото предоставяне на услугата, наличието на ясни правила за организирането на дейностите и др.

В този контекст, от съществено значение е също да се осигури ефективно сътрудничество и координация между всички заинтересовани страни, включително потребителите, техните семейства, екипите, предоставящи социални услуги, и местните власти.

4.1. Профил на потребителите

Съгласно чл. 93, ал. 2 от Закона за социалните услуги, услугата „Асистентска подкрепа“ се предоставя на следните целеви групи: лица в надтрудоспособна възраст, които са в невъзможност за самообслужване и нямат определена степен на намалена работоспособност, както и деца и пълнолетни лица с трайни увреждания, които имат нужда от чужда помощ. Независимо, че социалната услуга е разкрита в подкрепа на тези целеви групи, в хода на извършените проверки е установено следното:

- **Възрастни хора в надтрудоспособна възраст**: 17 810 от общия брой потребители;
- **Пълнолетни лица с увреждания**: 689 от общия брой потребители;
- **Деца с увреждания**: 7 от общия брой потребители;
- **Потребители неотговарящи на профила на услугата**: 15 от общия брой потребители.

Очевидно е, че по-голямата част от потребителите ползващи този вид услуга са възрастни хора в надтрудоспособна възраст, следвани от пълнолетни лица с увреждания, докато броят на децата, ползващи услугата, е минимален. Преобладаващият брой възрастни хора в надтрудоспособна възраст ясно отразява демографската структура на районите и респективно значителното търсене на услуги, насочени към тази група.

Децата с трайни увреждания, ползващи услугата са по едно в седем общини-областни центрове. Малкият брой деца, реално обхванати от услугата „Асистентска подкрепа“, може да се обясни с наличието на други програми и механизми, които потребителите са избрали да ползват. Механизмът „Лична помощ“ предоставя по-голяма гъвкавост и възможност за повече часове индивидуална грижа, което го прави особено подходящ за семействата на деца с тежки увреждания.

	Деца с увреждания	Потребители неотговарящи на профила	Пълнолетни лица с увреждания	Възрастни хора в надтрудоспособна възраст
Брой потребители	7	15	689	17 810
Процент	0,04%	0,08%	3,72%	96,16%

Диаграма 14. Профил на потребителите според целевата група.

Графиката ясно отразява преобладаващия дял на възрастните хора в надтрудоспособна възраст сред потребителите, следвани от пълнолетните лица с увреждания, докато делът на децата с увреждания остава минимален. Това разпределение подчертава основния фокус на услугата върху подкрепата за възрастни потребители и в по-малка степен, за лица с увреждания, като включването на деца е значително по-ограничено.

Констатираните към момента на проверките, потребители извън целевите групи на услугата са в следните общини: Хаджидимово – 5 лица в трудоспособна възраст и 2 деца, всички без установени трайни увреждания с определена чужда помощ; Бойница – пълнолетно лице с трайни увреждания без определена чужда помощ; Брусарци – пълнолетно лице с трайни увреждания без определена чужда помощ; Челопеч – 2 лица в надтрудоспособна възраст с трайни увреждания без чужда помощ; Шабла – лице в трудоспособна възраст, с трайни увреждания без определена чужда помощ; Столична – 3 лица в надтрудоспособна възраст с трайни увреждания с чужда помощ.

Специфичен е случаят в община Велико Търново, където са установени 68 лица, които притежават експертно решение на ТЕЛК с определена степен на намалена работоспособност, но без право на чужда помощ. Лицата са включени в обхвата на услугата, въз основа на указателно писмо от Министерството на труда и социалната политика за включването на такива лица при определени условия. Министерството изразява позиция, че лица с увреждания, които независимо, че нямат определена чужда помощ, разполагат със съответните медицински документи, удостоверяващи невъзможността им за самообслужване за определен период от време, поради влошено здравословно състояние и да имат нужда от асистентска подкрепа, макар и да не разполагат с актуално определена чужда помощ могат за този период от време да бъдат включени в услугата.

Регионални различия и потребности: Значителният дял на възрастни потребители отразява регионалната демография, като в области с преобладаващо застаряващо население се наблюдава по-голямо търсене на услуги за възрастни хора. Важно е обаче да се подчертае, че предоставянето на тези услуги не зависи само от доставчиците-общини, а и от заявените потребности на самите потребители. По отношение на децата с увреждания, техният по-нисък дял сред потребителите може да се обясни с няколко фактора. От една страна, в някои населени места броят на децата от целевата група, съответстваща на „Асистентска подкрепа“ е малък. От друга страна, те може да са насочени към други специализирани социални услуги, които по-добре отговарят на техните потребности. Тази динамика подчертава необходимостта от допълнителен анализ на потребностите на различните целеви групи и от разработване на стратегии за по-широко обхващане, когато това е необходимо.

За коректно оценяване ефективността на услугата е необходимо да бъде разгледана, освен моментната (86% за месец октомври 2024 г.) и средната заетост на субсидираните места за потребители за по-продължителен период от време.

Таблица 4. Заетост на услугата „Асистентска подкрепа“ според справка на АСП за периода 2022 г. – 2024 г. (към месец октомври 2024)

Период	Средна заетост (бр. потребители)	Дял на заетост спрямо общия капацитет	Общини със заетост ≥ 100%	Общини със заетост от 75% до 99%	Общини със заетост от 50% до 74%	Общини със заетост под 50%
2022 г.	15 370	76%	134	92	24	13
2023 г.	17 349	81%	139	94	22	8
до м.10.2024 г.	18 387	85%	142	102	14	5

Ясно изразена е тенденцията за все по-пълна заетост на разкритите места. При интерпретация на данните трябва да се има предвид, че дори и при пълна заетост или такава над 100% в някои общини е възможно да бъдат включени допълнителен брой потребители, предвид установената по време на проверките максимална продължителност за ползване на социалната услуга „Асистентска подкрепа” от един потребител – до 4 часа дневно.

Следователно съществуващия „резерв“ от свободни места в действителност е по-голям от 14%. Това се потвърждава и от данните за усвояемост на отпуснатия финансов ресурс (71% за 2023 г.), който чрез по-ефективно използване може да доведе до увеличаване броя на обслужваните потребители.

Таблица 5. Заетост на услугата „Асистентска подкрепа“ по райони на планиране за 2024 г.

Район	Средна заетост до м.10.2024 г. вкл.(бр. потребители)	Дял на заетост спрямо общия капацитет (%)
Северозападен	2 705	97%
Северен централен	3 093	101%
Североизточен	2 194	90%
Югоизточен	2 571	99%

Южен централен	4 860	91%
Югозападен	2 964	54%

В Югозападен район предоставяната от Столична община „Асистентска подкрепа“ е с капацитет от 3 040 места, но със средна заетост от едва 640 потребители или 21%, което оказва значително влияние върху обобщените данни за района. При изключване на данните за Столична община, делът на заетост спрямо общия капацитет за услугата в района достига 98%. Аналогична е ситуацията и в Североизточен район, в който заетостта в услугата за община Варна е 49% при 720 разкрити места.

Останалите общини със заетост под 50% към октомври 2024 г., са Горна Малина, където „Асистентска подкрепа“ започва да функционира едва през 2024 г. и до момента има само един потребител при капацитет 24 бр., Приморско с 29% и Трявна с 40% заетост. Поради сравнително малкия брой места в услугата, тези общини не оказват значимо влияние на средната заетост за съответния район на планиране. Общините с най-висока заетост са Баните, Ценово, Якоруда, Котел и Златарица, като от тях единствено община Баните ежегодно дофинансира допълнителен брой места с общински средства. Тези примери доказват, че достигнатата определена максимална заетост, определена за дадена община, не следва да е причина за отказване включване в услугата на желаещи потребители.

В 137 общини са регистрирани лица, които чакат разглеждането на подадените заявления за включване в услугата. Към момента на проверките те са 3 083 бр. Общините с над 100 бр. чакащи са Велико Търново (220 бр.), Руен (212 бр.), Неделино (203 бр.) и Разград (123 бр.). До 5 бр. са чакащите са в 39 общини. 38 са общините с подали заявления лица, в които има свободни места за потребители. В останалите 99 общини има чакащи като същевременно капацитетът е запълнен изцяло. Въпреки това в някои от тях е възможно част от кандидатите да бъдат включени, доколкото 62 от тези общини генерират преходни остатъци от 2023 г. в размер над 15 000 лв. Подобен размер неусвоени средства позволява увеличение на почасовата заетост на наети асистенти и съответно обслужване на по-голям от текущия брой потребители. Евентуалната липса на социални асистенти може да е единствената пречка за включването на по-голям брой лица от целевите групи.

Управление на случай: Кандидатстването за включване в услугата е първият етап от процеса, през който преминава всеки желаещ да се възползва от възможностите, които предоставя „Асистентска подкрепа“. Проверяващите установят, че общо в 231 общини процесът по включване на кандидат-потребителите е регламентиран по начин, който защитава интересите и на доставчика, и на кандидат-потребителите. В тези услуги е разработена процедура, регламентираща начина на заявяване, насочване към услугата.

Различни пропуски на етап кандидатстване и одобрение за включване в услугата, са отчетени в 32 общини. В тази група попадат всички 21 общини, които не са осъществявали проверки за наличие на двойно финансиране. В четири от тях (Кресна, Чирпан, Раковски и Садово) тези пропуски не са единствени.

Останалите общини с пропуски по отношение включването на кандидат-потребители са: Бяла Слатина, Бойчиновци, Георги Дамяново, Борово, Угърчин, Димово, Шабла, Ябланица, Медковец, Район „Овча купел“ на Столична община и Руен. Констатирани са следните пропуски: не е проследим момента на изготвяне/връчване и/или положени подписи от служител или потребител на Предварителна оценка на потребностите (ПОП), декларации, заявления; приложени към досието непопълнени

декларации, че лицето не ползва социалните услуги „личен асистент“, „социален асистент“ или „домашен помощник“, финансирани от други източници; липса на регламент за насочване, изготвяне на ПОП; служители извършващи насочване без да са упълномощени със заповед; използван образец на заявление за ползване на НП „Предоставяне на грижи в домашна среда“ вместо за „Асистентска подкрепа“; формуляр „Индивидуална оценка на потребностите“ (ИОП) с характеристики отговарящи на ПОП. В общините Шабла, Ябланица, Медковец и Район „Овча купел“ на Столична община насочване не се извършва, липсва и ПОП.

В началния етап на процедурата, се преценява допустимостта на кандидат-потребители, съответно се изготвят и отказите за ползване на услугата. Проверяващите са констатирали над 600 откази (в някои случаи броят не е конкретизиран) в общо 80 общини, което може да се разглежда като индикатор за извършените дейности за популяризиране на услугата, респективно за информираност на целевите групи. Най-честата причина за отказ е, че кандидатът не попада в целевите групи – установена е в 77 общини. Обикновено това е несъответствие с изискванията за целевата група по чл. 93, ал. 2, т. 1 от ЗСУ и по-рядко – с тези по чл. 93, ал. 2, т. 2 от ЗСУ. Едва в пет общини причината за отказ е установена при проверката възможност, кандидатите да се самообслужват. Информация за отказ от страна на кандидат-потребители в хода на процедурата по включване има в 10 общини. По отношение на отказите по-сериозен пропуск е констатиран в община Георги Дамяново, в която на пет лица не е изготвен мотивиран отказ във връзка с изискването на чл. 20, ал. 1 от ПП на ЗСУ, въпреки наличието на попълнен ПОП.

Общият извод е, че с малки изключения доставчиците са положили необходимите усилия и се справят сравнително успешно с процеса по включване на нови потребители в услугата. Вероятно положителна роля играе опитът, придобит от повечето общини по други проекти и програми със сходен механизъм за включване на одобрените кандидати.

Мултидисциплинарен екип: Изискването за определяне на мултидисциплинарен екип (МДЕ) е изпълнено в 173 общини. В останалите 89, както и в районите „Лозенец“, „Овча купел“, „Възраждане“ и „Красно село“ на Столична община ИОП/ИПП се изготвят от един служител. Това е най-често срещаният пропуск в управлението на случай.

Основният и водещ документ за предоставянето на услугите на конкретен потребител, какъвто е ИОП, се разработва в почти всички общини (260 бр.). Липсата му се констатира само в общините Априлци, Медковец и Руен. Индивидуален план за подкрепа не се изготвя от 10 доставчика – общините Елин Пелин, Сливница, Кресна, Кула, Никола Козлево, Априлци, Челопеч, Горна Малина, Медковец и Раковски.

Договори за ползване на услугата: Всички потребители са с актуални договори за ползване на услугата в 251 общини. Най-често срокът на договорите е до 1 г., но са налични договори със срок за 3 г., а в общините Белица, Брусарци и Ябланица договорите са безсрочни в нарушение на разпоредбата на чл. 40, т. 5 от Правилника за прилагане на закона за социалните услуги (ППЗСУ). В 42 общини договорите се сключват със срок до края на календарната година, след което се анексират.

В общините Приморско, Челопеч и Горна Малина договори с потребителите не са сключвани. В Бойница, Бобошево, Дулово и Садово договорите са изтекли и липсват анекси за удължаването им. В Симитли и Априлци има потребители, които ползват услугата без договори. В Ябланица и Никола Козлево са сключвани тристранни споразумения, в Чирпан – петстранно споразумение, като така сключените споразумения

не съдържат необходимите реквизити, съгласно разпоредбите на чл. 40-41 от ППЗСУ. Поради този и други съществени пропуски на единадесет от упоменатите общини (Априлци, Бобошево, Бойница, Горна Малина, Дулово, Никола Козлево, Приморско, Садово, Симитли, Чирпан и Ябланица) е оказана методическа подкрепа, а на кмета на Община Челопеч е издадено задължително предписание.

При обобщаване на информацията по отношение наличие и съдържание на документацията по управление на случая и честота на констатираните пропуски, общините се групират в следните групи:

- доставчици, чиято документация напълно отговаря на изискванията – от гледна точка на реквизити, актуализация и в съдържателен план. В тази категория попадат 103 общини;
- общини с един-два пропуски – най-често това са липсата на МДЕ, ненавременна актуализация на ИОП/ИПП, частична липса на доклад за оценка преди удължаване срока на договора, частична или рядко срещана липса на подпис или датиране. В тази категория попадат 68 общини;
- общини с повече и съществени пропуски – натрупване на гореизброените, пропуски, такива в съдържателен план в изготвените ИОП/ИПП (липса на конкретни цели, срокове, липса на индивидуален подход), често срещана липса на подписи в документацията. В тази категория попадат 61 общини;
- общини с пропуски почти във всеки елемент от документацията по водене на случай, включително частична липса на документи. Това са общо 31 общини като значимостта и честотата на пропуските е наложило на 27 от тях (Борован, Бойчиновци, Якимово, Георги Дамяново, Дулово, Иваново, Кресна, Симитли, Приморско, Кула, Невестино, Бобошево, Гурково, Пордим, Хаджидимово, Никола Козлево, Белоградчик, Бойница, Ново село, Априлци, Горна малина, Чипровци, Ябланица, Раковски, Димово, Садово и Руен), да бъдат дадени писмени методически насоки, а на 4 да бъдат издадени задължителни предписания (Шабла, Челопеч, Кочериново и Кубрат).

Прави впечатление, че сред общините с най-много отчетени пропуски не фигурира нито един голям град, областен център. 11 от тези общини са съставени само от села. В девет, „Асистентска подкрепа“ е единствената държавно делегирана социална услуга. Налага се изводът, че причина за по-голямата честота на пропуските е липсата на достатъчно служители в общината с необходимите познания за социалните услуги.

Цитираният по-горе подход за групиране, не отразява влиянието на констатираните пропуски върху пряката работа с потребителите, което е по-важно от формалното наличие или съдържание на документацията по управление на случай. Това е причината проверяващите екипи да дават в изводите си обобщена оценка доколко съответната община се справя със задълженията си на доставчик по отношение осигуряването на необходимата подкрепа на потребителите. Според направените изводи в 18 общини (Стара Загора, Свищов, Сливен, Горна Оряховица, Варна, Белослав, Хасково, Каспичан, Добрич, Добричка, Разлог, Лом, Аврен, Харманли, Аксаково, Смядово, Нови пазар и Балчик) е създадена „много добра“ организация на работата по отношение осигуряване на необходимата подкрепа на потребителите съобразно специфичните им потребности. В други 154 общини организацията е оценена като „добра“. В 69 общини е създадена организация на работата по отношение осигуряване необходимата подкрепа на

потребителите, въпреки констатираните пропуски, т.е. това не се е отразило негативно на потребителите.

22 са общините, в които е установено, че не е създадена достатъчно ефективна организация по предоставяне на услугата. В тези случаи става дума за съществуващ висок риск от занижено качество при обслужването на лицата и е необходимо да бъде създадена ефективна организация на работа за осигуряване на подкрепата им. Важно е да се отбележи, че общините Лозница, Минерални бани, Чирпан, Рудозем, Ветово, Гълъбово, Трекляно и Венец не са сред онези с висока честота и с голям брой пропуски по документацията. Това показва, че и сравнително по-добре изготвена документация не гарантира автоматично качеството на грижа за потребителите.

Останалите 14 се повтарят и в двете групи – Дулово, Кочериново, Кубрат, Иваново, Кресна, Симитли, Приморско, Гурково, Никола Козлево, Челопеч, Горна Малина, Садово, Шабла и Руен.

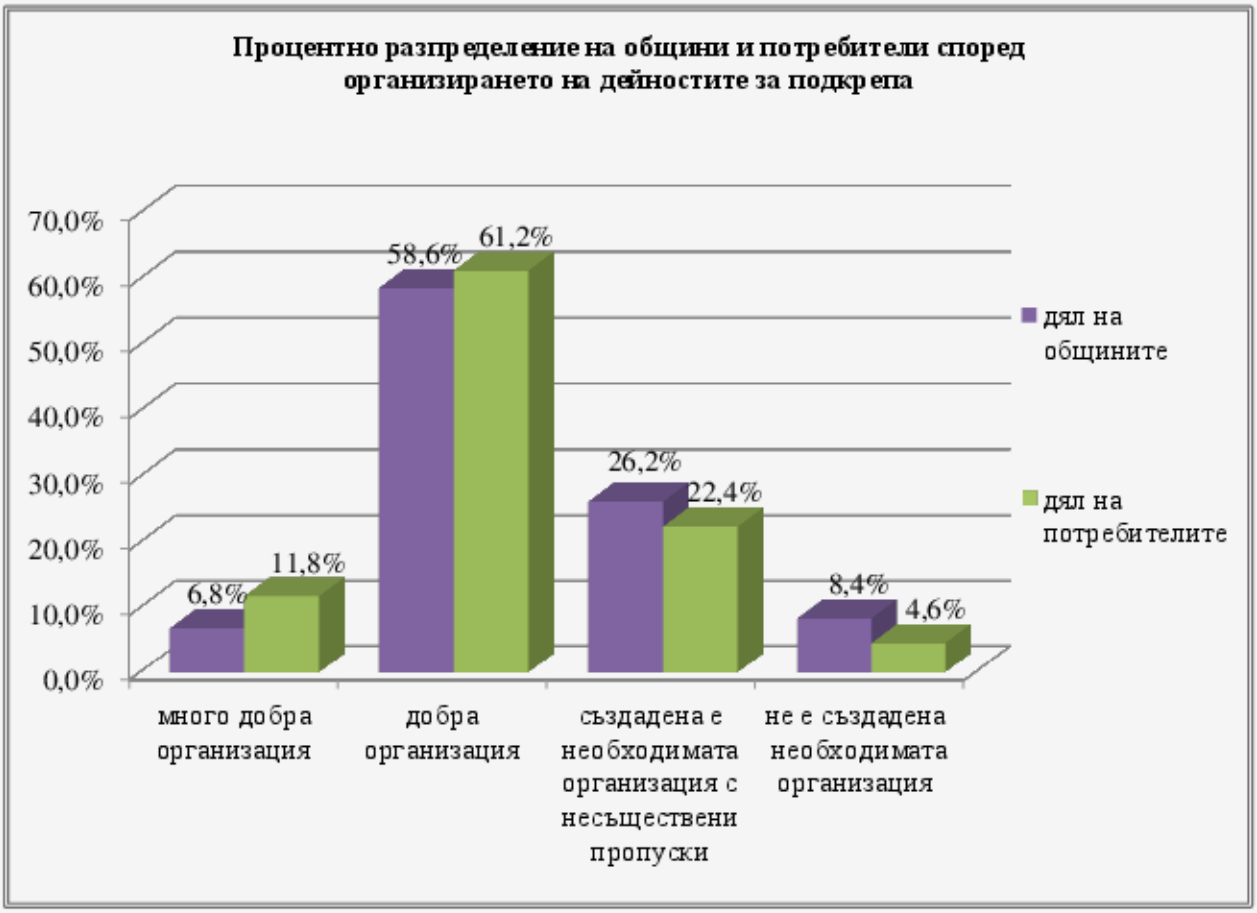

Диаграма 15. Процентно разпределение на общини и потребители според организирането на дейностите за подкрепа.

Разпределението на потребители и общини в зависимост от поставената им оценка не е идентично, поради определената максимална заетост на услугата в областните центрове, които по-често попадат в категориите с „добра“ и „много добра“ организация. За близо три четвърти от потребителите е осигурена организация по отношение на подкрепата изцяло отговаряща на стандартите. За други 22% от ползващите услугата, създадената организация покрива основните изисквания, но е нужно да бъдат отстранени отчетените пропуски. Едва 4,6% (852 бр.) от всички активни към момента случаи е делът на потребителите, за които доставчиците не са успели да създадат нужната организация по осигуряването на подкрепа в отговор на техните потребности. Следователно се налага

извода, че на национално ниво в социалната услуга „Асистентска подкрепа“ е създадена ефективна организация на работа по отношение осигуряване подкрепа на потребителите, съобразно специфичните им потребности.

Прекратяване на договорите: Прекратяването на договорните отношения е финалния етап от участието на потребителя в процеса на ползване на „Асистентска подкрепа“. Само в общините Сухиндол, Долни чифлик и Горна Малина от стартиране на услугата до момента няма отпаднали потребители, като в Горна Малина единственият потребител е включен през 2024 г. Причините за прекратяване ползването на услугата са:

- починали потребители – посочено в 183 общини;
- по желание от страна на потребителите (интересен е случаят в община Ветрино, в която 19 потребители се отказват през 2022 г., поради притеснения от зараза с КОВИД-19) – в 123 общини;
- отпадане от целевата група – в 113 общини, като най-често лицата се освидетелстват с Експертно решение на Териториална експертна лекарска комисия и се включват към Механизъм „Лична помощ“;
- промяна адреса на местоживеене – в 37 общини, като най-често става дума за влошено здравословно състояние и поемане на грижата от близките;
- постъпване в социална услуга тип „резидентна грижа“ – в 31 общини;
- неподновени договори след изтичане на срока без уточнена причина – в 17 общини;
- постигнати резултати, заложени в плана за подкрепа и отпаднала необходимост – в общините Тополовград, Велинград, Брацигово, Силистра, Кричим, Мъглиж и Казанлък;
- липса на асистенти – в общините Баните, Аврен, Суворово, Рудозем и Тутракан;
- наличие на двойно финансиране като новоузнато обстоятелство – в общините Тополовград, Велинград, Рудозем и Сопот – общо 9 случая.

4.2. Дейности за подкрепа

Дейностите за подкрепа в специализираната социална услуга „Асистентска подкрепа“ се организират с цел подобряване качеството на живот на потребителите, чрез осигуряване на съдействие в извършване на ежедневните им дейности. Заложените в стандартите за качество критерии са насочени към индивидуалните потребности, здравословното състояние и интересите на всеки потребител, като се предоставя необходимата грижа и внимание спрямо техните специфични нужди.

Поставя се основен акцент върху ролята на доставчиците на услугата и асистентите, които следва да осигуряват целенасочена подкрепа, съобразена с желанията и възможностите на всеки потребител. Тези дейности обхващат широк набор от подкрепящи действия, включително помощ в ежедневни домакински задължения, съдействие при придвижване и хранене, както и подкрепа за взаимодействие с институции и участие в обществени дейности.

В изпълнението на този стандарт са заложени редица индикатори, които целят да осигурят превенция и преодоляване на социалното изключване, реализиране на права и подобряване качеството на живот. Индикаторите се проверяват чрез наблюдение и

интервюта с потребителите и служителите, които осигуряват директна информация за ефективността и етичните стандарти на асистентите.

След извършените проверки, само при пет общини (Ветово, Никола Козлево, Априлци, Челопеч и Медковец) са констатирани пропуски при изготвяне на документацията свързана с изпълнението на дейностите за подкрепа от страна на асистентите. На базата на констатациите в горепосочените общини може да се заключи, че липсата на документация свързана с дейностите за подкрепа в предоставянето на услугата АП е по-скоро изключение, отколкото масова практика. Като цяло повечето общини поддържат адекватна отчетност и организация на дейностите, съобразени с потребностите на потребителите.

Всички останали доставчици осигуряват заложените дейности за подкрепа и спазват стандартите за качество регламентирани в Наредбата.

4.3. Взаимоотношения потребители-служители и права на потребителите

Взаимоотношенията между потребители и служители и спазването на правата на потребителите имат ключова роля за качествено и ефективно предоставяне на социалната услуга АП. Отношения, основани на взаимно уважение и разбиране, зачитане достойнството и неприкосновеността на личния живот на потребителите и уважение на личността могат да повлияят положително върху ангажираността и ефективността на служителите и удовлетворението на потребителите от предоставяната грижа.

За предотвратяване на конфликти, спазване на етичните норми в комуникацията между потребители и служители, както и за защита на правата на ползващите услугата лица, доставчиците са въвели различни правилници и процедури, например: правилник за вътрешния ред, правила за достъп до дома на потребителите, процедура за подаване на жалби и др. Изготвени са и процедури и/или програми, гарантиращи защитата на личните данни, навременна и адекватна реакция в случай на възникване на епидемична ситуация, инцидент/смърт на потребител, случай на насилие и/или идентифициране на рисково за здравето на потребителя поведение и др.

С цел да се гарантира добро качество и ефективност на предоставяната социална услуга, служителите трябва да са запознати и да спазват всички разработени правила и процедури, касаещи взаимоотношенията потребители-служители и правата на потребителите, етичния кодекс на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, конвенцията на ООН за хората с увреждания, както и е необходимо да имат умения да общуват съобразно специфичните изменения, настъпващи в комуникацията с напредването на възрастта или при промяна в здравословното състояние на потребителите.

Предвид факта, че социалната услуга „Асистентска подкрепа“ се предоставя в домашна среда, е от ключово значение гореизброените принципи на етичните норми да бъдат обект на контрол и наблюдение. Това се случва чрез следните методи:

- Извършване на проверки от екипа по администриране на услугата, чрез посещение на адреса на потребителя, телефонни разговори с потребителите и техните близки;
- Разработени механизми за проучване на удовлетвореността на потребителите от услугата;
- Утвърдени правила и процедури за подаване и разглеждане на жалби и сигнали и последващи действия.

Анализът на данните от извършените проверки показва, че 252 общини извършват периодичен контрол в домовете на потребителите и само 11 не са предприели необходимите мерки в тази посока (Русе, Асеновград, Кубрат, Пазарджик, Съединение, Никола Козлево, Априлци, Ихтиман, Долна баня, Шабла и Провадия).

Важно е да се отбележи, че 20 от общините са декларирали пред проверяващите инспектори, че са извършили контрол и наблюдение, но не са представили писмени доказателства за това. Това са общините: Хайредин, Борован, Братя Даскалови, Иваново, Кресна, Бобов дол, Баните, Кричим, Невестино, Бобошево, Златица, Пордим, Якоруда, Брегово, Банско, Грамада, Мъглиж, Ябланица, Ямбол и Сунгурларе.

При 4 общини са констатирани някои пропуски от страна на администриращите екипи в документирането на извършвания контрол, което от своя страна е предпоставка за неглижиране на процеса. В общините Бургас и Царево например, протоколите не се подписват от потребителите на услугата. В община Чирпан в протоколите не са отразявани различни обстоятелства, като мнение на потребител и проверяващ служител. В община Димово протоколите са общи, като в тях липсва информация за броя на проверените потребители, установените обстоятелства, изводи и препоръки.

Диаграма 16. Процентно съотношение на броя на общините с извършвани и неизвършвани проверки в домовете на потребителите.

По отношение на механизмите за проучване на удовлетвореността на потребителите от услугата е установено, че 217 общини са разработили „Анкетни карти“ за обратна връзка и карти за самооценка, които потребителите попълват. Данните от проучванията се систематизират и анализират, като се предприемат действия за повишаване качеството на услугата при необходимост.

След преглед на попълнените анкетни карти и обобщената информация от тях, при преобладаващата част от потребителите е установена удовлетвореност от получената услуга. Анкетираните споделят, че получават необходимата подкрепа в изпълнението на ежедневните дейности, усещат сигурност, спокойствие и грижи. Това потвърждава положителната оценка на мерките за управление и добрата комуникация между потребители и асистенти, както и важността на обратната връзка.

При провеждането на анкетите се обобщава и мнението на потребителите относно предложения за подобряване качеството на социалната услуга. Най-често те са в посока за повече инициативност на социалните асистенти. Препоръките включват искания за

увеличаване на броя на часовете за предоставяне на услугата и съответно на броя на социалните асистенти. Освен това се акцентира върху необходимостта от оптимизиране на подкрепата в случаите на отсъствие на асистент поради отпуск, заболяване или други причини.

В 29 общини не се осъществяват анкетни проучвания, но удовлетвореността на потребителите се изследва и се отразява в протоколите от извършените проверки в домовете, при извършване на актуализации на Индивидуалните планове за подкрепа или чрез разговори с тях или близките им.

В 17 общини (Сливо поле, Пазарджик, Иваново, Ветово, Кричим, Гълъбово, Никола Козлево, Ново село, Ружинци, Априлци, Грамада, Димово, Долни Чифлик, Девня, Шабла, Руен и Провадия) не се проследява удовлетвореността на потребителите, ползващи услугата АП.

Диаграма 17. Механизми за проучване на удовлетвореността на потребителите от услугата.

Важен акцент при изследване на данните за правата на потребителите и взаимодействието им със служителите трябва да се постави и върху постъпилите жалби и сигнали.

Чрез утвърждаването и спазването на процедура за подаване и разглеждане на жалби и сигнали, доставчиците гарантират в максимална степен зачитане личното достойнство на потребителите, защита от злоупотреба и насилие, както и превенция и предотвратяване на конфликти и неефективна комуникация между служители и потребители. Доставчиците, които са разработили този вид процедура са 256. Констатирано е, че само в община Криводол тя не се спазва – установен е получен сигнал, който не е вписан във въведения регистър за жалби и не са предприети действия по разглеждането му.

В 7 услуги, управляващите не са разработили този тип процедура и по този начин не са създадени условия за гарантиране правата на потребителите, включително правото на закрила на личността. Това са общините: Иваново, Чирпан, Ветово, Кула, Бобошево, Никола Козлево и Шабла.

Диаграма 18. Разработена процедура за жалби и сигнали.

IV. Изводи и препоръки

Настоящият анализ на резултатите от извършените планови тематични проверки по предоставяне на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ отбелязва следните ключови области, свързани с качеството, ефективността и ефикасността при предоставяне на услугата:

❖ ***Финансово управление*:** Липса на гъвкавост на част от доставчиците-общини при усвояването на средствата от трансфери за финансиране на делегираните от държавата дейности, в частност социалната услуга „Асистентска подкрепа“ – генериране на значителен размер неусвоени средства (преходен остатък, който само през 2023 г. е в размер на **37 738 141** лв.).

В 28 общини е установено несъответствие с разчета, при който е определен финансовия стандарт, предвиждащ един асистент да обслужва средно трима потребители при 8-часов работен ден, като в 24 от тези общини са регистрирани 684 чакащи потребители при наличието на асистенти, работещи на непълен работен ден.

Разпределението на социалните асистенти по продължителност на работното време показва, че средната продължителност на работния ден на един асистент е приблизително 5 часа. Най-голям дял от асистентите (35,5%) работят по 4 часа на ден, следвани от тези на пълен работен ден (8 часа), които съставляват 29,9% от общия брой. Асистентите с по-кратка заетост (1, 2 или 3 часа) представляват значително по-малка част от общата група.

❖ ***Модел на предоставяне:*** Независимо, че Законът за социалните услуги регламентира начина на организиране предоставянето на асистентската подкрепа от общините, а именно организиране по начин, който да позволи комплексно предоставяне на различните видове социални услуги в домашна среда, всички доставчици-общини са предпочели да предоставят услугата самостоятелно. Комплексното предоставяне на различни видове социални услуги в домашна среда има потенциала да подобри значително качеството на услугите и ефекта върху потребителите.

❖ ***Ефективност на услугата*:** Самостоятелно предоставяната социална услуга „Асистентска подкрепа“ не може да отговори на всяка потребност на лицата, които я ползват, но съчетана с друга социална услуга, тя може да бъде по-резултатна и по-ефективна за тях.

❖ ***Регламентиране на взаимоотношенията*:** Липсата на ясно определени механизми за управление на взаимоотношенията между потребителите и социалните асистенти в някои общини създава риск за качеството на услугата от гледна точка на етично поведение при предоставяне на услугата, начин на общуване и проява на уважение към всяко лице, ползващо социалната услуга, и зачитане на неговото достойнство и най-добрия му интерес.

❖ ***Инвестиране в служителите*:** Липсата на редовни специализирани обучения и супервизии за социалните асистенти и служителите, администриращи услугата е индикатор за недостатъчно инвестиране в човешкия ресурс – инвестиране в учене, в развиване на умения и в гъвкавост. В част от общините не са спазени регламентите на Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет – размерите на индивидуалната основна месечна заплата на някои служители са под нормативно определения минимален праг.

В този контекст е от особено значение да се постави акцент върху осъществяването на системен мониторинг и контрол от страна на общините. Това би имало ключова роля за минимизиране на потенциалните рискове, отразяващи се на качеството, ефективността и ефикасността при предоставяне на услугата. Тези механизми са важен инструмент за гарантиране на спазването на стандартите за качество на социалната услуга и критериите за тяхното изпълнение.

Въз основа на резултатите от анализа биха могли да се формулират следните препоръки:

❖ *Повишаване на отговорността при управлението и законосъобразното разходване на предоставените средства от държавния бюджет за финансиране на социални услуги;*

❖ *Ефективно управление на човешките ресурси и прилагане на единен подход при определяне на възнагражденията на служителите в съответствие с Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет;*

❖ *Подобряване на системата за мобилност на служителите при предоставяне на услугата;*

❖ *Предприемане на действия за организиране предоставянето на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ по начин, който да позволи комплексно предоставяне на различни видове социални услуги в домашна среда;*

❖ *Подобряване на механизмите за осъществяване на мониторинг и ефективен контрол;*

❖ *Привеждане на социалната услуга в съответствие с нормативно определените стандарти за качество и критерии за тяхното изпълнение.*

Формулираните препоръки са насочени към повишаване на качеството и ефективността на предоставяне на социалната услуга „Асистентска подкрепа“, с цел гарантиране на нейното съответствие с нуждите на потребителите и утвърдените стандарти за нейното предоставяне.

V. Приложения

Приложение №1

Таблица 6. Приложение №1.

Община	Преходен остатък за 2021 г.	Включен ли е към бюджет 2022?	Преходен остатък за 2022 г.	Включен ли е към бюджет 2023?	Преходен остатък за 2023 г.	Включен ли е към бюджет 2024?	Включени ли са в бюджетите за следващите години?	Невключеният (невключената част) преходен остатък към бюджета за следваща година се разходва за:
Аксаково	17 591.00 лв.	да	19 530.00 лв.	частично	3 371.00 лв.	частично	частично	2022 г. – 10 000 лв. дейност „Читалища“; 2023 г. – 2 122 лв. дейност „Читалища“.
Асеновград	417 343.00 лв.	да	484 522.00 лв.	частично	566 046.00 лв.	частично	частично	2022г. – 51 992 лв. други държавни дейности; 2023 г. – 274 998 лв. други държавни дейности.
Благоевград	36 063.00 лв.	частично	3 924.00 лв.	частично	0.00 лв.	нп	частично	2021г. – функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ и „Капиталова програма“; 2022г. – функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ и „Капиталова програма“; 2023г. – функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ и „Капиталова програма“.

Варна	2 510 329.00 лв.	частично	2 935 586.00 лв.	частично	2,913,840.00 лв.	частично	частично	2021 г. – липсва информация; 2022 г. – липсва информация; 2023 г. – дейности „Здравеопазване“ и „Образование“ + 6 500 лв. - капиталови разходи.
Велико Търново	452 142.00 лв.	не	127 926.00 лв.	не	216 030.00 лв.	не	не	2021г. – други държавни дейности; 2022г. – други държавни дейности; 2023г. – други държавни дейности.
Ветрино	37 021.00 лв.	да	54 588.00 лв.	частично	46 870.00 лв.	частично	частично	Част от преходните остатъци се използват за обезпечаване включването на 2-ма потребителя над определения субсидиран брой и разходи за работна заплата за социалния работник, който от началото на 2024 г. е в щата на социалната услуга. 2022 г. – 24 887лв. – върнати в общината и насочени за дейности „Здравеопазване“ и „Образование“; 2023 г. – 24 062лв. – върнати в общината и насочени за дейности „Здравеопазване“ и „Образование“;
Върбица	0.00 лв.	нп	83 522.00 лв.	не	71 592.00 лв.	не	не	2022г. – дейност „Образование“; 2023г. – дейност „Образование“.
Грамада	0.00 лв.	нп	17 337.00 лв.	не	10 018.00 лв.	частично	частично	2022 г. – „Държавни дейности“ и „Местни дейности“; 2023 г. – „Държавни дейности“ и „Местни дейности“.
Гълъбово	90 898.00 лв.	частично	84 777.00 лв.	частично	81 386.00 лв.	да	частично	2021 г. – 77 735 лв. дейност „Други социални услуги“ (ДСХ, гр. Гълъбово); 2022 г. – 76 800 лв. дейност „Други социални услуги“ (ДСХ, гр. Гълъбово).
Гърмен	10,246.00 лв.	частично	0.00 лв.	нп	0.00 лв.	нп	частично	няма информация

Добрич	31678.00 лв.	частично	17 820.00 лв.	да	26 221.00 лв.	да	частично	2021 г. – 20 000 лв. дейност „Други социални услуги“ (ЦНСТДБУ 1 и 2, гр. Добрич).
Долни Дъбник	92 286.00 лв.	частично	60 836.00 лв.	частично	36 780.00 лв.	да	частично	2021 г. – 50 000 лв. дейност „Общинска администрация“ + 18 000 лв. дейност „Отбранително-мобилизационна подготовка, поддържане на запаси и мощности“; 2022 г. – 23 000 лв. дейност „Общинска администрация“ + 18 000 лв. дейност „Отбранително-мобилизационна подготовка, поддържане на запаси и мощности“.
Ивайловград	17 244.00 лв.	да	38 880.00 лв.	да	66 568.00 лв.	частично	частично	2023 г. – 50 000 лв. дейност „Общинска администрация“,
Ихтиман	0.00 лв.	нп	50 788.00 лв.	не	178 608.00 лв.	не	не	2022 г. – 50 788 лв. – върнати в държавния бюджет; 2023 г. – 178 608 лв. – върнати в държавния бюджет;
Калояново	65 948.00 лв.	да	58 472.00 лв.	да	35 755.00 лв.	не	частично	2023 г. – 35 755 лв. дейност „Други социални услуги“ (ДЦВХ, с. Долна Махала).
Кнежа	62 320.00 лв.	да	82 771.00 лв.	да	77 405.00 лв.	частично	частично	2023 г. – 18 673 лв. дейности „Резерв“.
Козлодуй	0.00 лв.	нп	0.00 лв.	нп	9 127.00 лв.	не	не	Допуснатата е техническа грешка, като средствата в размер на 9 127,00 лв. ще бъдат възстановени с компенсаторна заповед след първото тримесечие на 2024 г.
Костинброд	97 300.00 лв.	частично	13 914.00 лв.	да	18 481.00 лв.	да	частично	няма информация

Кричим	34 928.00 лв.	частично	49 514.00 лв.	не	70 923.00 лв.	не	частично	2021г. – 9 966 лв. – дейност „Здравен кабинет в детски градини и училища“ .
Кюстендил	423 912.00 лв.	частично	364 019.00 лв.	частично	386 770.00 лв.	частично	частично	2021г. – 300 000 лв. - капиталови разходи; 2022г. – 300 000 лв. - капиталови разходи; 2023г. – 300 000 лв. - капиталови разходи.
Лесичово	38 139.00 лв.	да	18 501.00 лв.	частично	21 266.00 лв.	да	частично	2022 г. – 10 000 лв. – функция „Здравеопазване“, „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ и функция „Отбрана и сигурност“.
Летница	18 014.00 лв.	да	21 613.00 лв.	не	4 454.00 лв.	да	частично	2022 г. – дейност „Други социални услуги“ (ЦНСТ с. Крушуна).
Ловеч	223 123.00 лв.	частично	393 125.00 лв.	да	620 648.00 лв.	да	частично	2021 г. – 98 980,00 лв. дейност „Други социални услуги“ (ПЖ, ДСХ и ДПЛФУ).
Луковит	68 592.00 лв.	да	82 897.00 лв.	частично	49 825.00 лв.	нп	частично	2022 г. – 81 097,00 лв. функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“.
Любимец	0.00 лв.	нп	20 632.00 лв.	частично	32 183.00 лв.	частично	частично	2022 г. – 11 591 лв. възстановени съгласно Указания на МФ; 2023 г. – 22 004 лв. възстановени съгласно Указания на МФ; 2024 г. – до 31.08.2024 г. – 27 000 лв.- възстановени съгласно Указания на МФ за съставянето и изпълнението на бюджетите на общините (да няма голям преходен остатък за съответната календарна година).

Мадан	42 007.00 лв.	да	54 110.00 лв.	частично	68 641.00 лв.	не	частично	2022 г. – 28 823 лв. дейност „Други социални услуги“ (ДЦПЛУ). 2023 г. – 68 641 лв. дейност „Ремонт на помещение за обособяване на нов център за предоставяне на социални услуги“.
Мездра	150 173.00 лв.	частично	109209.00 лв.	не	73875.00 лв.	не	частично	2021 г. – 123 056 лв. други дейности; 2023 г. – 73 875 лв. други дейности.
Никола Козлево	31 819.00 лв.	частично	41033.00 лв.	частично	39343.00 лв.	частично	частично	2021г. – 13 861 лв. дейност „Други дейности по образованието“; 2022 г. – 34 000 лв. дейност „Здравен кабинет в детски градини и училища“; 2023 г. – 8 000 лв. дейност „Здравен кабинет в детски градини и училища“.
Опака	19978.00 лв.	не	1207.00 лв.	не	18551.00 лв.	не	не	2021 г. – 19 978 лв. дейност „ЦДГ“; 2022 г. – 1 207 лв. дейност „Общинска администрация“; 2023 г. – 18 551 лв. дейност „ЦДГ“.
Пазарджик	737 772.00 лв.	да	1 011 804.00 лв.	да	1 375 742.00 лв.	не	частично	2023 г. – 1 375 742 лв. не е дадена информация относно начина на неговото разпределение.
Перник	720 717.00 лв.	частично	1 269 288.00 лв.	частично	1 312 425.00 лв.	частично	частично	2021г. – 124 793 лв. дейност „Други социални услуги“; 2022г. – 206 653 лв. дейност „Други социални услуги“; 2023г. – 293 243 лв. дейност „Други социални услуги“.

Перущица	15 727.00 лв.	не	7 496.00 лв.	не	3 260.00 лв.	да	частично	2021 г. – 6 000 лв. дейност „Читалища“, 1 200 лв. – „Други дейности по културата“, 8 527 лв. – дейност „Закупуване на гориво“; 2022 г. – 6 165 лв. дейност „Читалища“, 1 331 лв. дейност „Здравеопазване“.
Пещера	53 545.00 лв.	да	119 911.00 лв.	частично	88 900.00 лв.	не	частично	2022 г. – 72 011 лв. други държавни дейности съгласно чл. 87 от ЗДБРБ за 2023 г.; 2023 г – 88 900 лв. други държавни дейности съгласно чл. 91, ал. 2 от ЗДБРБ за 2024 г.
Плевен	0.00 лв.	нп	1 008 663.00 лв.	частично	558 472.00 лв.	частично	частично	2022 г. – в бюджета на община Плевен за 2024 г.; 2023 г. – в бюджета на община Плевен за 2024 г.
Попово	50 183.00 лв.	частично	56 981.00 лв.	частично	34 173.00 лв.	не	частично	2021г. – 56 000 лв. в бюджета на община Попово; 2022г. – 8981 лв. в бюджета на община Попово; 2023г. – 34 173лв. в бюджета на община Попово.
Приморско	39 365.00 лв.	не	36 968.00 лв.	не	43 519.00 лв.	да	частично	2021 г. – 39 365 лв. дейност „Други социални услуги“ (ДПЛУИ); 2022 г. – 36 968 лв. дейности „Други социални услуги“ (ДПЛУИ), „Здравен кабинет в детски градини и училища“, „Детски ясли, детски кухни и яслени групи в детска градина“ и „Общинска администрация“.
Провадия	162 124.00 лв.	да	218 421.00 лв.	да	283 357.00 лв.	частично	частично	2023 г. – 30 000 лв. не е предоставена информация по отношение начина на разходване.

Раднево	54 401.00 лв.	частично	51 305.00 лв.	нп	608.00 лв.	да	частично	2021г. – 51 305 лв. дейност „Неспециализирани училища, без професионални гимназии“.
Радомир	138 050.00 лв.	частично	113 511.00 лв.	да	139 047.00 лв.	частично	частично	2023 г. – 93 624 лв. дейност „Други социални услуги“ (ЗЖЛФУ, с. Извор).
Разград	276 855.00 лв.	да	144 297.00 лв.	частично	122 908.00 лв.	да	частично	2022 г. – 100 000 лв. функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“.
Разлог	164 743.00 лв.	не	173 791.00 лв.	не	134 374.00 лв.	не	не	2021 г. – 164 743,00 лв. други делегирани от държавата дейности; 2022 г. – 173 791,00 лв. други делегирани от държавата дейности; 2023 г. – 134 374,00 лв. други делегирани от държавата дейности.
Садово	57 483.00 лв.	не	55 282.00 лв.	не	82 435.00 лв.	да	частично	2021 г. – 57 483 лв. дейност „Детски градини“; 2022 г. – 55 282 лв. дейност „Детски градини“.
Свиленград	99 559.00 лв.	частично	103661.00 лв.	частично	81 185.00 лв.	частично	частично	2021 г. – 70 959 лв. други държавно делегирани дейности (ДЦПЛУ, ДЦПЛУ-СГ, ПЖ, ДЦДТМУ); 2022 г. – 70 686 лв. други държавно делегирани дейности (ДЦПЛУ, ДЦПЛУ-СГ, ДЦДТМУ); 2023 г. – 81 000 лв. други държавно делегирани дейности (ДЦПЛУ- СГ, ДЦДТМУ, ЦНСТДБУ).
Своге	175 977.0 лв.	не	54 568.00 лв.	да	107 432.0 лв.	частично	частично	2021 г. – 175 977 лв. други държавно делегирани дейности; 2023 г. – 80 359 лв. други държавно делегирани дейности.
Силистра	483 832.0 лв.	да	635 363.00 лв.	частично	277 540.0 лв.	да	частично	2022 г. – 400 000 лв. дейност „Други социални услуги“ (ЦНСТ, с цел извършване на ремонтни дейности).

Симитли	70 207.00 лв.	не	20 182.00 лв.	не	12 255.00 лв.	не	не	няма информация
Смядово	11 312.00 лв.	да	16 678.00 лв.	частично	13 092.00 лв.	не	частично	2022 г. – 10 000 лв. дейност „Други социални услуги“ (ДЦПЛУ); 2023 г. – 13 092 лв. дейност „Други социални услуги“ (ДЦПЛУ);
Стара Загора	294 026.00 лв.	да	1 724 451.00 лв.	частично	1 117 188.00 лв.	не е приет бюджет към момента на проверката	частично	2022 г. – 789 228,20 лв. за реализиране на дейности по програма на община Стара Загора: „Имаме план за утрешния ден“, (създаване на фронт-офис на социалните услуги и разширяване обхвата на патронажна грижа за възрастни хора с увреждания, изграждане на КСУ); 2023 г. – към момента на проверката не е приет бюджета за 2024г.
Столична	нп	нп	8 090 131.00 лв.	частично	7 759 843.00 лв.	частично	частично	2022 г. и 2023 г. – 12 140 336 лв. общо за двете години върнат към бюджета на Столична община.
Струмяни	0.00 лв.	нп	11 190.00 лв.	частично	21 490.00 лв.	да	частично	няма информация
Тетевен	70 058.00 лв.	да	79 297.00 лв.	частично	47 498.00 лв.	частично	частично	2022 г. – 79 001 лв. дейност „Други социални услуги“ (разширяване на кухня майка към „СУ ДСП“ и закупуване на автобус 16+1 за АП); 2023 г. – 24 200 лв. дейност „Други социални услуги“ (разширяване на кухня майка към „СУ ДСП“ и закупуване на автобус 16+1 за АП).
Троян	29 361.00 лв.	да	329 870.00 лв.	не	148 100.00 лв.	да	частично	2022 г. – 329 870 лв. функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ (ЦНСТ – 177 350 лв. и ДЦПЛУ – 152 520 лв.).
Тунджа	134 665.00 лв.	не	38 100.00 лв.	не	91 415.00 лв.	не	не	2021 г. – 134 665 лв. дейност „Образование“; 2022 г. – 38 100 лв. дейност „Образование“; 2023 г. – 91 415 лв. дейност „Образование“.

Търговище	274 373.45 лв.	да	53 829.31 лв.	частично	141 772.86 лв.	да	частично	За 2022 г. – 45 000 лв. „Местни дейности“ (закупен лекотоварен автомобил за нуждите на ОМ „ДСП“).
Хаджидимово	0.00 лв.	нп	0.00 лв.	нп	263.00 лв.	не	не	няма информация
Чавдар	5 015.00 лв.	не	3 818.00 лв.	не	3 446.00 лв.	не	не	От 2021г . до 2023г. – общо 12 279 лв. дейност „Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетост“.
Чепеларе	18 783.00 лв.	не	17 130.00 лв.	частично	11 816.00 лв.	да	частично	2021 г. – 18 783 лв. – други държавни дейности (Домашен социален патронаж); 2022 г. – 9 970 лв. – други държавни дейности (Домашен социален патронаж).
Червен бряг	10 000.00 лв.	да	65 378.00 лв.	не	19 690.00 лв.	не	частично	2022 г. – временно свободни средства за безлихвени заеми в отчетна група „Средства от ЕС“ за изпълнение на проекти по оперативни програми; 2023 г. – временно свободни средства за безлихвени заеми в отчетна група „Средства от ЕС“ за изпълнение на проекти по оперативни програми.
Чирпан	0.00 лв.	нп	46 807.00 лв.	не	36 854.00 лв.	не	не	2022 г. – 46 807 лв. дейност "Общинска администрация"; 2023 г. – 36 854 лв. дейност "Общинска администрация".
Якоруда	0.00 лв.	нп	25 021.00 лв.	не	22 716.00 лв.	не	не	2022 г. – 25 021 лв. – дейност „Други социални услуги“ (с по- малък бюджет).
Ямбол	500 702.00 лв.	да	470 995.00 лв.	частично	486 550.00 лв.	частично	частично	2022 г. – 217 820 лв. – дейност „Образование“ ; 2023 г. – 100 000 лв. – дейност „Образование“.